

УРОК 43. ЩО ТАКЕ БАТЬКІВЩИНА? АНАТОЛІЙ КОСТЕЦЬКИЙ «БАТЬКІВЩИНА», ЛЕОНІД ПОЛТАВА «НАША БАТЬКІВЩИНА»

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** ознайомити учнів із новими поетичними творами про Батьківщину; вчити бачити в рядках віршів її красу і велич; удосконалювати навички свідомого виразного читання віршованих творів; формувати вміння аналізувати, узагальнювати, робити висновки з прочитаного, визначати головну думку твору, порівнювати твори; розвивати зв'язне мовлення учнів, комунікативні здібності, образне мислення, творчу уяву; збагачувати лексичний запас учнів; виховувати любов до Батьківщини, почуття гордості за неї;
 - **формування ключових компетентностей:**
 - уміння вчитися:** сприймати мету, яку ставить учитель, відповідно до неї планувати і виконувати необхідні дії, контролювати й оцінювати свої результати;
 - комунікативної:** володіти позитивними навичками спілкування, уміти налагоджувати взаємодію під час роботи в парі, групі, будуючи відповідним чином свої висловлювання;
 - інформаційної:** уміти здобувати з підручника необхідну інформацію;
 - соціальної/громадянської:** уміти працювати в парі, групі, з усіма в колективі;
 - загальнокультурної:** дотримувати норм мовленнєвої культури, правил поведінки на уроці.
- Обладнання:** карта України, хмара слів «Синоніми до слова Батьківщина», відеокліп «Україна» (www.youtube.com/watch?v=fxUDAikvoog), картки зі словами (для читання «Блискавка»), макети кругів Ейлера-Венна (для роботи в групах).

Тип уроку: урок набуття нових знань.

Освітні галузі: мовно-літературна, громадянська, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент.

Ось дзвінок сигнал нам дав —
Працювати час настав.
Нумо всі часу не гаймо
І роботу починаймо.
Працюватимем старанно,

Щоб урок пройшов немарно,
Щоб почути у кінці,
Що у нашім другім класі
Діти — просто молодці!

2. Психологічна настанова на урок. Вправа «Усмішка по колу»

— Посміхніться своєму сусідові, а він передає усмішку далі. Побажайте одне одному успішної продуктивної роботи.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Артикуляційні вправи

1) Вправи для язичка.

- **«Човник»** (язичок складається у вигляді човника).
- **«Маятник»** (язичок рухається праворуч, ліворуч).
- **«Конячка»** (клацання язичком).
- **«Голочка»** (язичок, наче гостра голочка, намагається проколоти то одну, то другу щічку).
- **«Смачне варення»** (колові рухи язичка по губах).
- **«Лопатка»** (язичок — у вигляді лопатки).

2) Читання слів у пірамідках.

то	чи
ніс	під
знов	сніг
різні	птахи
зранку	голоси
лагідні	раптово

7. Повідомлення теми та завдань уроку

— Батьківщина — це не тільки місце, де ми народилися і живемо, де жили наші предки. А що це ще? Нам допоможуть це зрозуміти твори Анатолія Костецького та Леоніда Полтави.

8. Опрацювання вірша Анатолія Костецького «Батьківщина» (с. 54)

- 1) *Виразне читання вірша вчителем.*
- 2) *Перевірка первинного сприймання змісту твору.*

Перевірка емоційного сприймання змісту

- Чи сподобався вам вірш?
- Які картини ви уявили, слухаючи вірш?

Словникова робота

- Пояснення значення незрозумілих слів чи висловів, якщо вони були.
- Читання «Блискавка» на картках.
Батьківщина, осінній, домівка, найщиріші, бджола, веснянім, дотримане, сонячне, чесне.
— Назвіть слова, що запам'ятали.
- 3) *Поглиблений смисловий і структурний аналіз тексту.*

Вправа «Бджілки»: самостійне напівголосне читання вірша учнями

Поглиблене усвідомлення фактичної інформації

- *Бесіда за змістом вірша.*
 - Чому присвячений вірш?
 - З чого складається Батьківщина у поета?
 - А з чого складається Батьківщина у вас?
- *Вибіркове читання.*
 - Знайдіть і прочитайте питальне речення з відповідною інтонацією.
 - Прочитайте рими, що використав автор у вірші.
- *Вправа «Добери ознаку».*
 - Доберіть слова-ознаки з вірша до зазначених назв.

Слово — ...

Мова — ...

Луг — ...

Друзі — ...

Коло — ...

Ліс — ...

Різновиди читання

- *Читання «Пейджер».*
Учень називає лише перші склади слів у якомусь рядку. Всі відшукують шифроване повідомлення і читають.
- *Робота в парах. Читання вірша «Диктором» одне одному.*
 - Готуючись до виразного читання, потренуйте голосом виділяти слово *Батьківщина*.
- *Виразне читання вірша Анатолія Костецького «Батьківщина» учнями.*

Фізкультхвилинка

Ось іде до нас весна.
Все навколо ожива:
Підсніжники прокидаються,
Проліски посміхаються,

Пташки прилітають,
Діти вибігають,
На луках стрибають.

9. Опрацювання вірша Леоніда Полтави «Наша Батьківщина» (с. 54)

- 1) *«Зразкове читання»: виразне читання вірша заздалегідь підготовленим учнем.*
- 2) *Перевірка емоційного сприймання змісту твору.*
 - Сподобався вам вірш? Які почуття відчували, слухаючи цей твір?

- Що вам сподобалося, вразило?
- Чи зустрілося щось незрозуміле — слова, вирази?

3) Поглиблений смисловий і структурний аналіз змісту.

Вправа «Дощик»

Діти читають хором:

- «накрапає дощ» (*тихо*);
- «дощ пускається сильніше» (*голосніше*);
- «злива» (*голосно*);
- «дощ слабшає» (*тихіше*);
- «дощ припинився» (*читання припиняється*).

Аналіз вірша з елементами вибіркового читання

- Про які краї нашої Батьківщини йдеться у вірші?
- У яких рядках йдеться про західну Україну? Прочитайте.
- Прочитайте опис таврійських степів. Яким висловом підкреслюється неозорість степів?
- Де розташована столиця України — Київ?
- Прочитайте виділені рядки. Як ви гадаєте, чому автор двічі повторює цей вираз? Що хоче підкреслити і на що — звернути нашу увагу?
- А що ви б розповіли про свій рідний край?

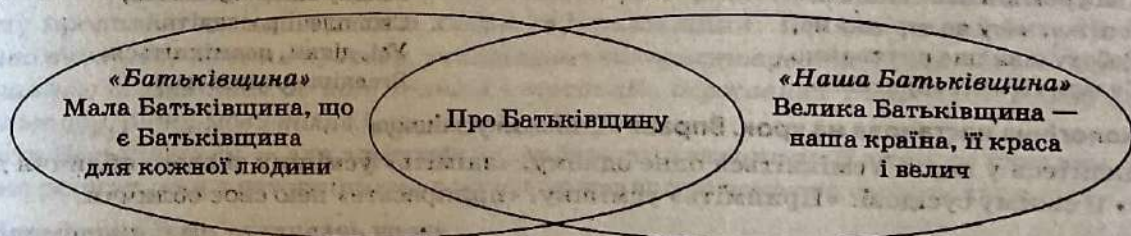
4) Робота в парах. Підготовка до виразного читання вірша.

5) Виразне читання вірша учнями вголос.

10. Робота в групах. Вправа «Круги Ейлера-Венна»

— Порівняйте вірші «Батьківщина» Анатолія Костецького і «Наша Батьківщина» Леоніда Полтави. Знайдіть спільне і відмінне. Позначте на кругах.

У процесі роботи з'являється схематичний малюнок (*орієнтовний*):

11. Рефлексивний аналіз змісту прочитаного

Робота в групах. Складання сенкану до слова *Батьківщина*.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Рефлексія

Вправа «Мікрофон»

- Що об'єднує твори, які ми читали на уроці?
- Хто створив ці вірші?
- Що зрозуміли, читаючи вірші?

2. Домашнє завдання

Вивчити вірш «Батьківщина» Анатолія Костецького напам'ять (с. 54).

За бажанням створити ілюстрації до вірша «Наша Батьківщина» Леоніда Полтави.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 44. ЩО ТАКЕ ЩАСТЯ? МАРІЯ МОРОЗЕНКО «МІЙ ТАТО ПОВЕРНУВСЯ ІЗ ВІЙНИ»

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** ознайомити учнів із віршем Марії Морозенко; учити читати виразно, удумуючись у кожне слово, уявляючи картини і відчуваючи авторське ставлення до них; розвивати зв'язне мовлення учнів, естетичний смак, образне мислення, творчу уяву; збагачувати лексичний запас учнів; виховувати любов до Батьківщини, повагу і вдячність до її захисників;
- **формування ключових компетентностей:**
 - уміння вчитися: сприймати мету, яку ставить учитель, відповідно до неї планувати і виконувати необхідні дії, контролювати й оцінювати свої результати;
 - комунікативної: володіти позитивними навичками спілкування, уміти налагоджувати взаємодію під час роботи в парі, будуючи відповідним чином свої висловлювання;
 - інформаційної: уміти здобувати з підручника необхідну інформацію;
 - соціальної/громадянської: уміти працювати в парі, з усіма в колективі;
 - загальнокультурної: дотримувати норм мовленнєвої культури, правил поведінки на уроці.

Обладнання: портрет Марії Морозенко, збірка «Україна починається з тебе», зображення дерева і різнокольорові стікери для вправи «Дерево побажань».

Тип уроку: урок набуття нових знань.

Освітні галузі: мовно-літературна, громадянська, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Уже дзвінок сигнал нам дав,
І на урок він нас скликав.
А отже, часу не втрачаймо,
Роботу швидше починаймо.
Сядьте діти всі гарненько,

Руки покладіть рівненько,
Голову вище підніміть,
Свої плечі розведіть.
Усі, дітки, посміхніться,
Веселіше подивіться!

2. Психологічна настанова на урок. Вправа «Спіймай усмішку»

— Об'єднайтеся у пари. Усміхніться одне одному, «зніміть» усмішку зі свого обличчя долонею та «подаруйте» її своєму сусідові. «Прийміть» усмішку, «прикрасьте» нею своє обличчя.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Артикуляційні вправи

1) Дихальні вправи.

— Зробіть швидкий видих. Потім зробіть глибокий вдих носом і на одному плавному видиху назовіть дні тижня.

2) Робота з таблицями Шульте.

— Зосередьте свій погляд на центральній клітинці та намагайтеся знайти числа і полічити від 25 до 1.

3	17	21	8	4
10	6	15	1	13
24	20	25	9	22
19	12	7	14	16
2	18	23	11	5

3) Робота над чистомовкою.

На-на-на, на-на-на — Україна в нас одна,
Ай-ай-ай, ай-ай-ай — наше щастя і наш рай,
На-на-на, на-на-на — люба й мила всім вона,
Мо-мо-мо, мо-мо-мо — ми для неї живемо!

— Прочитайте чистомовку чітко і правильно промовляючи склади.

Читання у різні способи:

- хлопці читають склади, дівчата — текст і навпаки;
- прибрати текст, залишити склади; учні читають склади, а текст пригадують по пам'яті.

2. Гра «Цікава математика»

— Виконайте дії та прочитайте слова, що утворилися.

Країна — на — і + й = ... (край).

Місяць — сяць + 100 = ... (місто).

Усмішка — ка — міш — с + край — й + і + нап — ш = ... (Україна).

Батько — ко + ківі — і + щі + на = ... (Батьківщина).

3. Вправа «Асоціації». Актуалізація життєвого досвіду дітей

— Які асоціації виникають у вас до слова *Батьківщина*?

— Ми часто говоримо про любов до своєї родини, до своєї рідної землі, до Батьківщини. А як ви гадаєте, в чому проявляється наша дитяча любов до Батьківщини? Що означає любити Батьківщину? (Наполегливо вчитися, берегти природу, раціонально використовувати її багатства, поважати свій народ, з пошаною ставитися до його звичаїв і традицій, державних і народних символів, вивчати історію, культуру, рідну мову тощо.)

— Любити Батьківщину — для дорослих це ще берегти і захищати її в тяжку хвилину, часто залишаючи вдома родину, яка з нетерпінням і постійною тривогою чекає на свого захисника.

4. Повідомлення теми та завдань уроку

— Сьогодні ми ознайомимося із віршем Марії Морозенко, у якому описано подібну ситуацію.

5. Робота над віршем М. Морозенко «Мій тато повернувся із війни»

1) Підготовка учнів до сприймання змісту тексту.

Розповідь про авторку

— Марія Морозенко народилася 15 березня 1969 року в селі Малин Млинівського району Рівненської області у багатодітній сім'ї. Вона була дев'ятою із дванадцяти дітей. Так сталося, що трагічно загинув батько. І всі діти одного дня подорослішали. Дванадцятіро дітей ставила на ноги самотужки мама. Пережитий біль втрати, вболівання за маму і рідних розвинули у дев'ятирічної дівчинки подвоєне відчуття людських переживань.

Свою першу поетичну збірку «Зоряні перевесла» Марія Морозенко видала 1999 року. А на сьогодні вона удостоєна багатьох відзнак за свою літературну діяльність.

Марія Морозенко — письменниця і поетеса, патріотично віддана українському слову — намагається зібрати біля себе молодь з усіх куточків країни, щоб допомогти їм проявити себе і відкрити свій талант. Вона займається волонтерською діяльністю, допомагає бійцям, що воюють на Сході, відвідує поранених воїнів у шпиталі, які чекають на підтримку та спілкування.

2018 року була видана збірка літературних творів 27 авторів, проілюстровані малюнками 38 дітей «Україна починається з тебе». До цієї збірки ввійшов і вірш Марії Морозенко, що ми будемо сьогодні читати.

2) **Робота із заголовком та ілюстрацією (с. 55).**

- Розгляньте фотоілюстрацію на с. 55. Кого ми бачимо на ній?
- Який момент відобразив фотограф?
- Прочитайте заголовок вірша. Як гадаєте, про що у ньому йтиметься?

3) **Виразне читання вірша вчителем.**

4) **Перевірка первинного сприймання змісту твору.**

Перевірка емоційного сприймання змісту

- До яких почуттів спонукав вірш? Що вас вразило? Можливо, щось залишилось незрозумілим?
- Чи справдилися ваші передбачення?

Словникова робота

Читання стовпчиків слів на одному подиху.

видивлялася	тривожних
прошепотів	хутчіше
приснилося	волосся
заплакала	помічниця
ворухнутись	дитинку
сполохнути	сьомий

- Знайдіть і прочитайте слова, що означають дію предмета; назву предмета.
- Знайдіть і прочитайте двоскладове слово.
- Знайдіть і прочитайте слово з подовженим м'яким приголосним звуком.

Фізкультхвилинка

Зупиняємо урок — робимо зарядку:

Руки вгору, руки вниз —

Все у нас в порядку.

Руки в боки — нахилийся,

Наче маятник хитайся,

За хвилинку відпочили

І за парти тихо сіли.

5) **Поглиблений смисловий і структурний аналіз тексту.**

Робота в парах. Читання «Ти — мені, я — тобі»

Учні читають вірш у парах по черзі по два рядочки.

Поглиблене усвідомлення фактичної інформації

- **Бесіда за змістом вірша з елементами вибіркового читання.**

— Від імені кого ведеться розповідь? Якого вона віку?

— Про яку подію зі свого життя розповідає дівчинка?

— Яка родина у дівчинки? Наведіть аргументи з тексту.

— Які слова свідчать про те, що дівчинка дуже хвилюється за свого тата?

— Коли повернувся її тато? Прочитайте.

— Як сприйняла це дівчинка? Які почуття пережила?

— Які слова тата переконали, що він справді повернувся? Прочитайте.

— Знайдіть і прочитайте рядки, що повторюються у вірші. Як ви гадаєте, з якою метою авторка їх повторює? Що цим хотіла підкреслити?

- **Робота в парах. Вправа «Знайди ритми».**

У парах один учень називає останнє слово з рядка вірша, а інший шукає до нього риму. Під час перевірки зачитують пари дібраних рим.

— Доберіть парами ритми, що використала авторка у вірші.

- **Вправа «Добери дії».**

— Доберіть слова-дії з вірша до поданих слів.

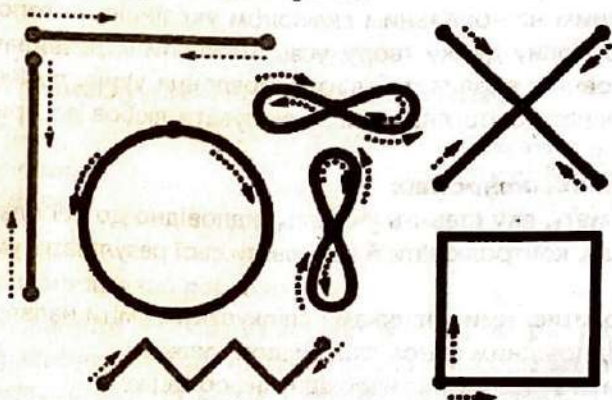
Тато — ... (повернувся, не збудив, погладив, прошепотів, прихилився, вкотив, почув, пригорнув);

мама — ... (каже);

я — ... (спала, видивлялася, виглядала, думала, заплакала, ходжу, не думала, боялась ворухнутись, боялась сполохнути);
сон — ... (сниться).

Фізкультхвилинка для очей

Діти виконують рухи очима за напрямками стрілок.

- Читання «Для себе, для сусіда, для вчителя».
- Читаємо «для себе» — пошепки, «для сусіда» — напівголосно, «для вчителя» — голосно.
- Виразне читання вірша учнями вголос.
— Під час підготовки до читання скористайтеся пам'яткою для виразного читання (с. 53) та партитурою тексту.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Рефлексія

Вправа «Незакінчене речення»

- Цей урок мене навчив...
- Цей урок для мене відкрив...
- Я зрозумів (зрозуміла)...
- Для мене Україна — це...

2. Вправа «Дерево побажань»

— У I ст. н. е. римський державний діяч, філософ Цицерон сказав: «Люблять Батьківщину не за те, що вона велика, а за те, що вона твоя». На уроці ми говорили про любов до Батьківщини. Прислухайтеся до свого серця і висловте свою любов щирими побажаннями нашій Україні. Напишіть свої побажання, прикріпіть на «дереві побажань», тоді воно розквітне.

3. Домашнє завдання

Навчитися виразно читати вірш (с. 55–56).

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 45. УКРАЇНА НАША — ВІЧНА. ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ «ВІЧНА ТОПОЛЯ» (легенда)

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** навчати учнів сприймати художні твори Василя Сухомлинського; ознайомити ще з одним національним символом українців — тополею; учити визначати художні засоби; навчати визначати основну думку твору, усвідомлювати її; розвивати читацькі вміння; формувати вміння читати самостійно мовчки; розвивати зв'язне мовлення учнів, логічне мислення; збагачувати їхній словниковий запас; розширювати світогляд учнів; виховувати любов до природи, до Батьківщини, до традицій свого народу;
- **формування ключових компетентностей:**
 - уміння вчитися:** сприймати мету, яку ставить учитель, відповідно до неї планувати, моделювати, прогнозувати і виконувати необхідні дії, контролювати й оцінювати свої результати; уміти висловлювати рефлексивні та оцінні судження;
 - комунікативної:** володіти позитивними навичками спілкування, уміти налагоджувати взаємодію під час роботи в парі, групі, будуючи відповідним чином свої висловлювання;
 - інформаційної:** уміти здобувати з підручника необхідну інформацію;
 - соціальної/громадянської:** уміти працювати в парі, групі, з усіма в колективі;
 - загальнокультурної:** дотримувати норм мовленнєвої культури, правил поведінки на уроці.

Обладнання: портрет Василя Сухомлинського, збірки його творів, малюнок тополі, цеглинки конструктора.

Тип уроку: урок набуття нових знань.

Освітні галузі: мовно-літературна, громадянська, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Добрий день! В добрий час!
Рада, діти, бачить вас!
Ви почули всі дзвінок?
Він покликав на урок.
Кожен з вас приготувався —
На перерві постарався.
Зараз сядуть всі дівчатка,
А за ними і хлоп'ятка.

2. Психологічна настанова на урок. Вправа «Я в тебе вірю»

— Діти, я впевнена, що на сьогоднішньому уроці ви будете дружно, гарно працювати, здобудете ґрунтовні знання. Я у вас вірю!
— Зверніться до своїх сусідів по парті на ім'я, промовляючи слова «Я в тебе вірю».

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Артикуляційні вправи

1) Дихальна вправа.

- ✓ Секундний видих. Вдих і видих носом.
- ✓ Секундний видих. Вдих і видих ротом.
- ✓ Секундний видих. Вдих носом, видих ротом.
- ✓ Секундний видих. Вдих ротом, видих носом.

2) Робота над скоромовкою.

Смужечка на смужечці —
Наша Мура мружитья.
Мружитья — не журитья,
А муркоче й жмуритья.

Леся Мовчун

2. Вправа «Павутинка»

— Я називатиму перше слово, а ви добираєте інші слова, що за змістом поєднуються із запропонованим. Наприклад, школа — ... учні, парти, клас, дошка, пенал, крейда, школярка...

Море — ...

Ліс — ...

Канікули — ...

Україна — ...

3. Актуалізація життєвого досвіду дітей. Відгадування загадок

- Серед літа, мов шір'їнки,
Стиха падають сніжинки,
Вздовж дороги біля поля

Цвітом вкрилася... (тополя).

Як дерево називається,

Що влітку в білий пух одягається? (Тополя.)

(Демонстрування малюнка.)

— Пригадайте, що вам відомо про цю рослину.

Інформація для вчителя. Тополя — символ дерева життя; оберіг українців; символ рідної землі, свободи, України; дівочої та жіночої краси, стрункості, гнучкості, смутку, самотності; результат міфічного перетворення дівчини, жінки на дерево. Тополя може символізувати воду й вогонь, місяць і сонце, адже листя має різні відтінки зеленого: знизу світло-зелений (вода, місяць), зверху темно-зелений (вогонь, сонце).

В Україні найпоширеніша тополя пірамідальна. Відомі народні порівняння дівчини, жінки з тополею: «струнка, як тополя», «висока, як тополя», «тонка, як тополя»; «гнучка, як тополя», «самотня, як тополя».

Тополя, як і верба, стала національним символом України.

Це дерево можна вважати чемпіоном росту серед нашої флори. За рік із посаженого пагона виростає 2–3-метрове дерево. В Україні є тополя, якій уже 200 років. Вона росте біля с. Угольни Рівненської обл. Обхват стовбура — 9,06 м. У народі існує повір'я: «Народився син — посади 20 тополь; буде женитися — поставить хату».

У 80-х роках ХХ ст. припустилися великої помилки, вирубивши майже всі тополі. Чому це сталося? Жіноче дерево тополі під час цвітіння виділяє пух, що спричиняє алергічні хвороби організму. Але чоловічі екземпляри, тобто ті, що не цвітуть, не виділяють пух і тому дуже корисні. Зараз, висаджуючи нові дерева, намагаються вибирати сорти, що не дають пуху, а старі — грамотно обрізати, що років на п'ять порятує нас від «пухопаду».

Тополя має надзвичайно велике екологічне значення: тополя — цілосмок. Вона поглинає пил, дим, газу, шкідливі сполуки. Одне дерево за сезон «споживає» до 70 кг бруду.

Тополя — постачальник кисню. Виробляє його вдвічі більше, ніж дуб, і втричі більше, ніж липа. Одна тополя за сезон виробляє стільки кисню, скільки одній людині потрібно на рік. Виділяє в атмосферу липкі сполуки — фітонциди, завдяки яким тополя має антибактеріальні властивості.

Тополя — фільтр. За літо доросле дерево очищає повітря від 20–30 кг пилу і сажі.

Насадження тополі вздовж ярів перехоплюють інфільтровані води і не допускають заболочення прилеглих полів.

4. Повідомлення теми та завдань уроку

— Ще з тих далеких часів тополя є національним символом українців. Про нього і розповідає легенда Василя Олександровича Сухомлинського «Вічна тополя».

5. Робота над текстом легенди

1) Самостійне читання тексту учнями.

2) Перевірка первинного сприймання змісту твору.

Робота з цеглинками конструктора

Тестування

1. Де стоїть стара-престара тополя?

край села

край дороги

край лісу

2. Із чим порівнюється тополя: стоїть, як..?

сторож

дід

дівчина

3. Скільки літ тополі?

50

10

ніхто не знає

4. Хто посадив тополю?

мама

ніхто не знає

дідусь

5. Із чим порівнюється народження тополі?

з народженням України

з народженням мами

з народженням дідуся

3) *Словникова робота.*

• Пояснення значення незрозумілих слів чи висловів.

Легенда — народне сказання або оповідання про якісь події чи життя людей, оповите казковістю, фантастикою.

• Читання стовпчиків слів на одному подиху.

край

стоїть

узимку

тополя

однакова

престарого

легенда

народилася

Україна

відповідає

— Знайдіть і прочитайте слова, що означають дію предмета.

— Знайдіть і прочитайте слова, що означають назву предмета.

— Знайдіть і прочитайте слово, що означає власну назву. Як пишемо такі слова?

Фізкультхвилинка

Встало вранці ясне сонце,

Зазирнуло у віконце.

Ми до нього потяглися,

За промінчики взялися.

Будем дружно присідати,

Сонечко розвеселяти:

Встали — сіли, встали — сіли.

Бачте, як розвеселили!

Стало сонце танцювати,

Нас до танцю припрошати.

Нумо разом, нумо всі

Потанцюймо по росі.

4) *Поглиблений смисловий і структурний аналіз тексту.*

Читання оповідання «ланцюжком»

Поглиблене усвідомлення фактичної інформації

• *Бесіда за змістом тексту з елементами вибіркового читання.*

— Між ким відбувається розмова?

— Знайдіть і прочитайте опис тополі.

— Над чим розмірковує автор?

— Що наптовхнуло автора на думку, що тополя — вічна, що це — легенда?

— Як ви гадаєте, чому автор проводить паралель між тополею та Україною?

— Образ тополі, що росте край дороги і вже ніхто й не пам'ятає, хто її посадив, символізує силу та незламність, є образом самої України та її нездоланності. Вона ростиме вічно, доки житиме Україна. Яке речення в оповіданні це підтверджує? Прочитайте.

— Василь Сухомлинський дав своєму оповіданню підзаголовок «легенда». Що казкове чи фантастичне зустрічається у цьому творі? (Вічне дерево, народилося разом з Україною.)

— У яких рядках твору зосереджено його основну думку? Прочитайте.

• Вправа «Знайди пару».

— Доберіть слова, що означають ознаки, до слів — назв предметів.

тополя

листя

віти

Україна

дідусь

голі

стара-престара, завжди однакова

старий-престарий

зелене

вічна

Фізкультхвилинка для оченят

Ми багато працювали:

І писали, і читали.

Зараз треба відпочити,

Тож роботу відкладіть.

Всі на мене подивіться,

Мені щиро посміхніться.

Зараз вліво подивіться,

Та сусіду посміхніться.

Тепер вправо подивіться,

Всім, хто є там, посміхніться.

Знов до мене повертаймо

Й до роботи приступаймо.

• Робота в парах. Читання «Вовк — заєць».

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Рефлексія

1) Робота в групах. Складання сенкану до слова «тополя».

Наприклад:

Іменник

Тополя.

Прикметник

Струнка, незламна.

Дієслово

Хилиться, росте, витримує.

Речення

Тополя — символ незламності України.

Синонім

Символ.

2) Вправа «Мікрофон».

- Який текст сьогодні читали?
- Хто його автор?
- Про який національний символ українців у ньому йшлося?
- Що уособлює собою тополя для українців?

2. Домашнє завдання

Перечитати легенду, придумати 3 запитання за її змістом для однокласників (с. 56).

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 46. ПЕРЕВІРЯЮ СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** узагальнити і систематизувати знання з вивченого розділу; формувати вміння аналізувати, систематизувати, висловлювати оцінні судження; удосконалювати читацькі вміння; розвивати образну уяву, мислення, спостережливість, творчі здібності, зв'язне мовлення учнів; збагачувати лексичний запас; виховувати любов до рідного краю, Батьківщини;
- **формування ключових компетентностей:**
 - уміння вчитися:** сприймати мету, яку ставить учитель, відповідно до неї планувати і виконувати необхідні дії, зосереджуватися на виконанні завдань, контролювати й оцінювати свої результати;
 - комунікативної:** володіти позитивними навичками спілкування, умінням налагоджувати взаємодію під час роботи в парі, групі;
 - інформаційної:** уміти здобувати з підручника необхідну інформацію, знаходити у тексті конкретні відомості;
 - здоров'язбережувальної:** розпізнавати правильне і неправильне сидіння за партою, дотримувати правильного;
 - загальнокультурної:** дотримувати правил поведінки на уроці;
 - соціальної/громадянської:** співпрацювати в парі, групі, планувати взаємодію з учасником спільної діяльності.

Обладнання: моделі рожевих окулярів (3 — за кількістю рядів парт у класі), макет журналу зі сторінками, текст кросвордів для груп і один на дошку, картка зі словом для стіни слів, відеозапис фізкультхвилинки (<https://youtu.be/8HvWHkDLDqM>), заготовки квітів, карта України.

Тип уроку: узагальнення і систематизації знань, умінь та навичок.

Форма проведення: усний журнал.

Освітні галузі: мовно-літературна, громадянська, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Доброго ранку! Доброго дня!
Доброго — вчора, сьогодні, щодня...
Хай не псується годинник на вежі.
Хай буде все на землі, як належить:
Сонце — як сонце, літо — як літо,
Дощик — як дощик, діти — як діти.
Кожному дому щастя бажаю.
Маку — цвітіння, житу — врожаю,
Небові — миру, голубу — неба,
Кожній дитині всього, що треба.
Хай усміхаються діти щодня.
Доброго ранку! Доброго дня!

2. Психологічна настанова на урок. Вправа «Рожеві окуляри»

— Сонячні промені так щедро наповнили клас, що потрібно надягнути чарівні сонячні окуляри, крізь які видно лише добре. Передаючи окуляри одне одному, висловлюйте компліменти.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Артикуляційні вправи

1) Вправа «Хоботок» (повторити 3–4 рази).

на «1» — розтягніть губи в усмішку, не оголюючи зубів;

на «2» — витягніть губи щільною трубочкою вперед («хоботок»);

на «3–4–5–6» — рухайте «хоботком» почергово вправо, вліво, вгору, вниз;

на «7» — знову усмішка;

на «8» — вихідне положення.

2) Вправа «Не спіткнись».

Калина — калина — калина — Галина — калина.

Верба — верба — верба — журба — верба.

Тополя — тополя — квасоля — тополя — тополя.

Край — край — край — грай — край — край.

3) Робота над скоромовкою.

На подвір'ї зелен куц.

Над кущем літає хруц.

Ми прибігли до куца.

Над кущем нема хруца.

В. Лучук

— На що слід звернути увагу під час вимови цієї скоромовки? (Буква «ца» = [шч].)

2. Мотивація навчальної діяльності

— Послухайте вірш і скажіть, про що в ньому йдеться.

Нема на світі більшого добра,
Ніж та земля, яка нас народила,
Скупала в руті-м'яті, любистках
І на добро усіх благословила.

Не пасинки, ми діти всі її,
З її піснями ідемо по світу,
Немає більш святого у житті,
Як рідну землю над усе любити!

Галина Рymar

— Так, у ньому йдеться про рідну землю. А яку землю називають рідною?

3. Повідомлення теми та завдань уроку

— Сьогодні ми будемо говорити про нашу Батьківщину, підіб'ємо підсумки вивченого розділу «Щоб у серці жила Батьківщина...», пригадаємо опрацьовані твори, удосконалимо свої знання й уміння. А для цього перегорнемо сторінки усного журналу «Щоб у серці жила Батьківщина...».

4. Перша сторінка «Знаєш ти, що таке Батьківщина?»

— Опрацьований розділ, як наш журнал, має назву «Щоб у серці жила Батьківщина». Поясніть, чому розділ має таку назву.

1) Гра «Мікрофон».

— Висловте свої думки з приводу того, що таке Батьківщина саме для вас. Продовжте міркування: «Батьківщина — це...».

— Часто ми можемо чути висловлювання «мала батьківщина» або «велика Батьківщина». Коли ми вживаємо такі вирази?

— У якому творі йшлося про велику і малу Україну? Хто його автор? (Марія Чумарна, «Маленька і велика».)

— У якому творі автор дає відповідь на питання «Що таке Батьківщина?»? Розкажіть цей вірш напам'ять.

2) Конкурс на краще читання вірша А. Костецького «Батьківщина».

5. Друга сторінка «Народна скарбничка»

1) Словникова робота.

Скарбниця, скарбничка — скринька, шкатулка для зберігання скарбів, коштовностей, грошей тощо.

СКАРБНИЧКА

— Як ви гадаєте, а що може міститися у народній скарбничці? Про які коштовності йдеться?
 — Великим народним багатством, справжнім скарбом, що народ передає своїм нащадкам, є народні прислів'я і приказки.

2) **Робота в парах. Робота за підручником (с. 57).**

— Складіть прислів'я з двох частин. Поясніть їхній зміст.

6. **Третя сторінка «Народні символи і обереги»**

1) **Бесіда.**

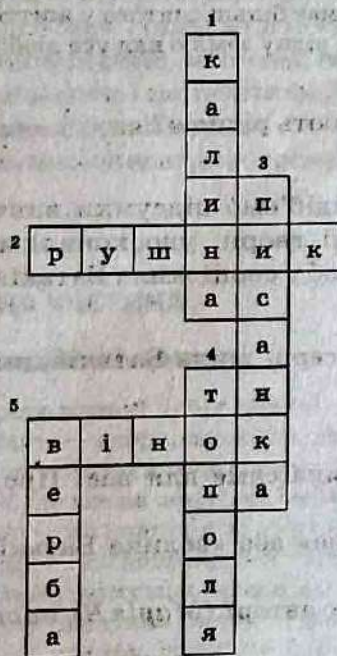
— Народні символи — це те, що найбільше любить і цінує народ. Їх вишивають на полотні, про них складають вірші, пісні, легенди, використовують у звичаях та обрядах.

— Які народні символи українців ви знаєте?

— Пригадайте, у якому творі родину порівнювали із калиною. Чому було використане таке порівняння?

— З якою легендою про рослинний народний символ ознайомилися? Яка головна думка цієї легенди?

2) **Робота в групах. Розгадування кросворда «Народні символи».**

По горизонталі:

2. Матері дарують його своїм дітям на щастя, на долю, відряджаючи у далеку дорогу. (Рушник.)

5. Чим прикрашають голову українські дівчата? (Вінок.)

По вертикалі:

1. Куц, оспіваний в українських народних піснях, символ дівочої вроди. (Калина.)

3. Цей символ дарують, обмінюються у Великодне свято. (Писанка.)

4. Поширене в Україні дерево, з яким в українських народних піснях і переказах порівнюють струнких дівчат. (Тополя.)

5. Дерево, оспіване у народних піснях, у віршах. Його освячують у церкві перед Великоднем як засіб від злих сил. (Верба.)

Перевірка роботи.

7. **Четверта сторінка «Здорова дитина — щаслива родина — щаслива країна»**

Фізкультхвилинка

Одягну в неділю рано
 Вишиту сорочку,
 Вийду з хати, закружляю,
 Запалю в таночку!
 Засміється, заспіває
 Сонце над ланами,

Прийме землю калинове
 З дивними піснями.
 В кожнім серці синьоока мрія,
 Що для тебе розквітає знов,
 Україно, ми — твоя надія!
 Україно, ми — твоя любов!

8. **П'ята сторінка «Наша гордість, наша слава»**

1) **Бесіда.**

— Наша Україна славиться не тільки красивою природою, народними звичаями і традиціями. Славиться вона своїми людьми: видатними письменниками, поетами, вченими, відомими в усьому світі композиторами, художниками, спортсменами, лікарями, народними умільцями...

— Яких українців, що прославили свою країну, ви знаєте?

— Пригадайте, з якого вірша взято це речення «У тих квітах — наша мова, наші ріки і поля...»?

- Хто автор цього твору?
- Про які диво-квіти йдеться у вірші?
- Що ви знаєте про петриківський розпис?
- Ви також зможете прославити нашу Батьківщину. Але навіть зараз, хоч ви і маленькі, можете принести користь нашій Батьківщині. Як ви гадаєте, яку? (*Насамперед, здобувати знання.*)

2) Вправа «Наші квіти — Україні».

— Ми всі хочемо бачити нашу Батьківщину сильною, багатою, квітучою. І зробити її такою можемо ми з вами. На пелюстках квіток, які лежать у вас на партах, напишіть, що ви можете зробити для України, коли виростете. «Посадіть» цю символічну квітку, прикріпивши її до карти України. Нехай наша країна квітне від нашої любові!

9. Шоста сторінка «Думаємо про Батьківщину»

1) *Бесіда.*

— Вивчаючи розділ, ми говорили і про те, що любити Батьківщину — це ще й уміти її захищати. Пригадайте, у якому творі про це йшлося. Хто його автор? Від чийого імені велася розповідь?

— Які почуття героїні передано у цьому творі? До яких почуттів вас спонукав цей вірш?

— А як ще можна виявити свою любов до Батьківщини?

2) *Гра «Так чи ні?».*

— Якщо ви вважаєте, що людина в певній ситуації виявляє любов до Батьківщини, — плесніть у долоні; якщо «ні» — сидіть тихо.

✓ Маринка повернулася з лісу з оберемком квітів.

✓ Сергійко звільнив місце бабусі в автобусі.

✓ Бабуся посадила квіти біля будинку.

✓ Чоловік мие машину на березі водойми.

✓ Максим залишив сміття на галявині.

✓ Андрійко відніс порожню пляшку до смітника.

— Як ви бачите, любов до Батьківщини виявляється у дрібничках. І навіть маленькі діти можуть щось зробити для того, аби рідний край ставав кращим.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Заключне слово вчителя

— Ось ми і перегорнули останню сторінку нашого журналу. Та пам'ятаймо, що все, про що ми сьогодні говорили, то все є нашою Батьківщиною. Якою вона буде — бідною, нещасною чи багатою і щасливою — залежить і від нас.

2. Рефлексія

Вправа «Незакінчене речення»

• Мене схвилював вірш про...

• Цікаво було дізнатися про...

• Хочу брати участь у...

• Буду вживати у своєму мовленні слова..., прислів'я...

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

ЗАЧАРУВАЛА ВСЕ ЗИМА...

УРОК 47. ВСТУП. ДОСЛІДЖУЄМО ТЕКСТ. ВАСИЛЬ ЧУХЛІБ «ЗИМОВА КАЗКА»

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** формувати в учнів уявлення про характерні ознаки зими; ознайомити їх із оповіданням Василя Чухліба; навчати помічати красу і неповторність природи, сприймати змальовані словами образи природи рідної землі; удосконалювати навички правильного, свідомого, виразного читання; формувати в учнів уміння аналізувати, узагальнювати, робити висновки з прочитаного; розширювати зв'язне мовлення учнів, спостережливість, естетичний смак; збагачувати їх словниковий запас; розширювати світогляд учнів; виховувати естетичні почуття, любов до природи рідного краю, до Батьківщини;
 - **формування ключових компетентностей:**
 - уміння *вчитися*: сприймати мету, яку ставить учитель, відповідно до неї планувати, моделювати, прогнозувати і виконувати необхідні дії, контролювати й оцінювати свої результати; уміти висловлювати рефлексивні та оцінні судження;
 - комунікативної: володіти позитивними навичками спілкування, уміти налагоджувати взаємодію під час роботи в парі, групі, будуючи відповідним чином свої висловлювання;
 - інформаційної: уміти здобувати з підручника необхідну інформацію;
 - соціальної/громадянської: уміти працювати в парі, групі, з усіма в колективі;
 - загальнокультурної: дотримувати норм мовленнєвої культури, правил поведінки на уроці.
- Обладнання:** портрет Василя Чухліба, збірки його творів, малюнки, фотографії зимових краєвидів, малюнки — зображення слів для словникової роботи, зображення сніжинки.
- Тип уроку:** урок набуття нових знань.
- Освітні галузі:** мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Дзвоник дзвенить, не стихає,
Школярів усіх скликає:
Гей, до класу поспішайте,
На місця свої сідайте.
Сядьте, діти, всі рівненько.
Усміхніться всі гарненько,
Настрій на урок візьмемо,
Й працювати розпочнемо.

2. Психологічна настанова на урок

— Усміхніться одне одному, подумки побажайте успіхів на цілий день. Аби впоратися на уроці із завданнями, будьте старанними і слухняними. Завдання наші такі:

Не просто слухати, а чути.
Не просто дивитися, а бачити.
Не просто відповідати, а міркувати.
Дружно і плідно працювати

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Артикуляційні вправи

1) Дихальна вправа.

— Різко видихніть. Потім зробіть глибокий вдих носом і на одному плавному видиху полічіть десятками до ста.

2) **Вправа «Хто більше?»:** читання частини вірша на одному диханні.

Кіт у дощ в город пустився,
Заросився, забруднився.
Ніг не встиг повитирати
І мерщій побіг до хати.

Василь Шевчук

3) **Робота над скоромовкою.**

Кріт кротові говорив:
Вчора я зробив добро:

Для малят-звірят прорив
Понад річкою метро.

2. **Вправа «Впіймай на гачок»**

— Впіймайте слово, що відрізняється від решти лише одним звуком, і плесніть у долоні.

В'ються — в'ються — в'ються — б'ються — в'ються.

Річка — річка — річка — річка — нічка.

Хмара — хмура — хмара — хмара.

Береза — береза — Тереза — береза — береза.

3. **Робота над загадкою. Актуалізація опорних фонових знань**

- Мухи білі прилітають,
На головоньки сідають,
Замітають всі доріжки
І дарують діткам сніжки.
Хто ж дарує жартома
Білі мухи? Це... (зима).

— Які слова допомогли відгадати правильно загадку?

— Про які білі мухи йдеться?

— Розгляньте зображення зимових краєвидів. Які ще ознаки зими на них можемо виділити?

— Як ви вважаєте, це тільки початок зими чи це зима вже вступила у свої права? Обґрунтуйте свою думку.

4. **Вправа «Асоціації». Складання «асоціативного куща»**

— З чим асоціює слово *зима*?

5. **Слово вчителя**

— Краса зимової природи завжди надихала митців, зокрема письменників. За допомогою художнього слова вони яскраво і точно передавали образи і зимового ранку, і засніженого лісу, і морозної ночі.

Отже вирушаймо у світ зимової краси і зимових див. Ми розпочинаємо вивчати новий розділ. Прочитайте його назву (с. 58). Як ви розумієте цей вислів? (Заворожила, перетворили на щось, захопила, підкорила своєму впливові тощо.)

6. **Робота за підручником. Самостійне ознайомлення із вступним словом (с. 58)**

— Що помічає око письменника?

— Що створює несподівані та яскраві образи зими?

— Які свята ми відзначаємо взимку?

7. **Практична робота в парах «Вчися працювати з підручником» (за завданнями на с. 58)**

8. **Повідомлення теми та завдань уроку**

— Сьогодні ми познайомимося із оповіданням Василя Чухліба «Зимова казка», дослідимо, що ж казкового відбувається взимку.

9. Додаткова інформація про Василя Чухліба

— Ми вже знайомі з твором Василя Чухліба. Він був присвячений іншій порі року. Пригадайте, якій? Що це був за твір? (Оповідання «Чи далеко до осені?».) А сьогодні ще дізнаємося про автора.

Народився Василь Васильович Чухліб на Чернігівщині 1941 року. (Демонстрування портрета письменника.) Після закінчення школи працював у редакції газети. А закінчивши київський педагогічний інститут, працював учителем мови та літератури.

У 1970-ті роки новели В. Чухліба, надруковані в газеті, привернули увагу редакції журналу «Малютко», тоді письменникові запропонували підготувати кілька оповідань для дітей. Згодом із творів, надрукованих у «Малютку», склалася перша книжечка молодого літератора «Хто встає раніше». Відтоді письменник потішив дітей не однією книжечкою. Пише Василь Чухліб короткі оповідання та казки — прозорі, як кришталь, тихі, як тепле літо. Більшість із них — про природу. Представників природного світу автор наділяє рисами, характером та поведінкою, властиві добрим та лихим людям.

За збірки оповідань і казок «Олень на тому березі», «Куди летить рибалочка» та «Колискова для ведмедів» Василю Чухлібу присуджено премію імені Лесі Українки. (Демонстрування творів письменника.)

10. Робота над оповіданням В. Чухліба «Зимова казка» (с. 59)

1) Виразне читання оповідання вчителем.

2) Перевірки первинного сприймання змісту твору.

Перевірка емоційного сприймання змісту

— Чи сподобалося вам оповідання? Що вас вразило? Здивувало? Було несподіваним?

Словникова робота

- Пояснення значення незрозумілих слів чи висловів.

Димарі — труби для відведення диму з печі у приміщенні.

Держак — деталь предмета (ручного інструмента, зброї та ін.), за яку його тримають.

- Читання слів «луною» за учнем, який гарно читає.

хвіртка

переливаються

сонячний

держак

зіперлася

прозорий

сніговик

починається

дерев'яний

хурделиця

прокидають

круглобок

— Прочитайте стовпчик слів, що означають ознаку предмета; дію предмета; назву предмета.

— Прочитайте слово, що складається з двох частин. Від яких слів воно утворилося?

— Прочитайте слово, що є близьким за значенням до слова *заметіль*.

Фізкультхвилинка

Встало вранці ясне сонце,

Зазирнуло у віконце.

Ми до нього потяглися,

За промінчики взялися.

Будем дружно присідати,

Сонечко розвеселяти:

Встали — сіли, встали — сіли.

Бачте, як розвеселили!

Стало сонце танцювати,

Нас до танцю припропати.

Нумо разом, нумо всі

Потанцюймо по росі!

3) Поглиблений смисловий і структурний аналіз тексту.

Читання казки «сніжинками» (на якого учня «впала» сніжинка, той і читає)

Поглиблене усвідомлення фактичної інформації

- Бесіда за змістом тексту з елементами вибіркового читання.

— Хто є дійовими персонажами оповідання?

— Чим займалися діти вранці?

— Що спонукало до захоплення Тетянки і Тарасика?

— Що казкового побачили діти цього ранку?

— Прочитайте виділені слова. Доберіть до них синоніми. (Прокладають — прочищають, торують; хурделиця — хуртовина, віхола, заметіль, хуга, завія, сніговійниця...)

— З якою інтонацією слід читати слова Тетянки й Тарасика? Прочитайте їх з відповідною інтонацією.

- Робота в парах. Вправа «Пошуковці».

— Утворіть порівняння за текстом. Поясніть, як ви їх розумієте, за якою ознакою їх утворив автор.

- Свігурі, мов ...
- Яблунька, наче ...
- Дахи, наче ...

- Вправа «Хто який?».

— Доберіть з тексту ознаки до слів.

- Ранок (який?) ...
- Дим (який?) ...
- Лопатки (які?) ...
- Казка (яка?) ...
- Яблука (які?) ...

- Вправа «Читає Незнайко».

Учитель читає речення з тексту, навмисне припускаючись помилок. Учні мають помітити помилку, знайти в тексті та прочитати речення правильно.

- На снігу іскринки горять (переливаються).
- Тарасик і Тетянка дерев'яними лопатками прокидають доріжку (стежку) до хвіртки.
- А вона вся в снігу (інеї), наче у цвіту.
- А біля хвіртки дідусь (сніговик) стоїть і до Тетянки й Тарасика посміхається.
- Задивилися удвох на снігурів (яблуньку).
- Робота в парах. Читання «Вовк — заєць».

Фізкультхвилинка для оченят

Очі щільно ми закрили —
Це один, два, три, чотири.
Потім ширше розкриваєм,
Вдалині щось роглядаєм.

І поки ми розглядали
До шести порахували.
Щоб очі наші відпочили,
Робим це разів чотири.

Робота в групах

I група. Придумати за змістом запитання, які починались би словом *Що?*

II група. Придумати за змістом запитання, які починались би словом *Хто?*

III група. Придумати за змістом запитання, які починались би словом *Де?*

IV група. Придумати за змістом запитання, які починались би словом *Чому?*

V група. Придумати за змістом запитання, які починались би словом *Як?*

Презентація роботи груп: група ставить запитання іншим групам та вислуховує відповідь.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Рефлексивний аналіз змісту прочитаного

Вправа «Крісло автора»

- Яким реченням закінчується оповідання?
- Станьте авторами нової зимової казки і придумайте її продовження.

2. Домашнє завдання

Виразно читати оповідання (с. 59).

Скласти розповідь про зимову казку, що доводилося бачити.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 48. ЗАСНІЖЕНО, ЗАНЕСЕНО ЗИМОЮ ВСЕ НАВКРУГ... ПОРІВНЯННЯ-ОБРАЗ. ВАДИМ СКОМАРОВСЬКИЙ «КАЗКОВІ ШАТИ». ТАМАРА КОЛОМІЄЦЬ «ПАДАВ СНІГ»

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** продовжити формувати в учнів уявлення про характерні ознаки зими, ознайомлення учнів з творами, у яких автори майстерно змальовують зиму; удосконалювати навички правильного, свідомого, виразного читання віршованих творів; розвивати зв'язне мовлення учнів, образне мислення, творчу уяву, фантазію, вміння аналізувати прочитане, збагачувати лексичний запас учнів; виховувати любов до природи, бажання милуватися нею;
- **формування ключових компетентностей:**
 - уміння вчитися:** сприймати мету, яку ставить учитель, відповідно до неї планувати і виконувати необхідні дії, контролювати й оцінювати свої результати;
 - комунікативної:** володіти позитивними навичками спілкування, уміти налагоджувати взаємодію під час роботи в парі, будуючи відповідним чином свої висловлювання;
 - інформаційної:** уміти здобувати з підручника необхідну інформацію;
 - соціальної/громадянської:** уміти працювати в парі, з усіма в колективі;
 - загальнокультурної:** дотримувати норм мовленнєвої культури, правил поведінки на уроці.

Обладнання: портрет Вадима Скомаровського, збірки його творів, ілюстрації зимових пейзажів, відеосюжет «Краса зими» (<https://youtu.be/75Lwsk90Zo0>) або будь-яке інше зимової тематики, фізкультхвилинка для очей (<https://youtu.be/6VUds60cYGM>).

Тип уроку: урок набуття нових знань.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Пролунав уже дзвінок,
Починається урок.
Все у вас уже на місці,
Залишилось тільки сісти!
Сядьте, дітки, всі гарненько,
Руки покладіть рівненько.
Голову вище підніміть,
Плечі свої розведіть.
Всі на мене подивіться,
І приємно посміхніться!

2. Психологічна настанова на урок. Вправа «Прогноз настрою»

— Якщо у вас на душі похмуро (*малюнок темної хмарки зі снігом*), згадайте, що після негоди часто буває сонечко.

— Якщо ви роздратовані, заспокойтесь, адже від ваших блискавок можуть постраждати інші (*малюнок хмарки і блискавки*). Все буде добре.

— Якщо сьогодні у вас на душі сонячно (*малюнок сонечка*), ви зумієте своїм теплом зігріти своїх друзів.

Тож починаємо працювати у гарному теплому настрої!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Артикуляційні вправи

1) Вправа «Урок співів».

— Глибоко вдихніть носом повітря і почніть на видиху проспівувати: АО, УИ, ІЕ, ЕАУ, УОА, ІЕО, АУІ.

2) *Робота над скоромовкою.*

Ми горобчиків попросим:
— Не летіть до діда в просо.
Вранці просо дід покосить,
Ляже просо у покоси.
Натовчем для вас пшона
Із просяного зерна.

3) *Вправа «Читай, думай, доповнюй!».*

На куці шипшини розквітли квіти.
З куца виглядав...
Біля куца...
За кущем...
Під кущем...
Над кущем...

2. Актуалізація опорних фонових знань. Робота над загадкою

- Чудо-сани прилетіли,
Скакуни в тих санях білі,
В санях тих сидить цариця
Білокоса, білолиця.
Рукавом махає,
Сріблом все вкриває. (Зима.)

— А чи подобається вам зима? Чим саме?

— З якою зимовою казкою ви зустрічалися?

— Казкова краса зими приваблює, хвилює, бентежить нашу уяву. Інколи бракує слів, щоб висловити свої почуття. І тоді дехто бере фарби і створює чудові зимові пейзажі, дехто сідає за музичний інструмент — і лине прекрасна мелодія, а дехто бере в руки фото- чи відеокамеру і вирушає в казкове царство зими, щоб потім показати його нам.

3. Створення емоційного фону. Перегляд відеосюжету «Краса зими»

— Чи сподобалось вам побачене? Які почуття вас охоплювали під час перегляду?

4. Повідомлення теми та завдань уроку

— Зимова казка надихнула і Вадима Скомаровського та Тамару Коломієць на створення віршів, у яких вони майстерно змальовують зиму.

5. Робота над віршем В. Скомаровського «Казкові шати»

1) *Вправа «Передбачення за назвою та ілюстрацією» (с. 60).*

— Розгляньте малюнок на с. 60. Яку пору року зображено на ньому?

— Як ви вважаєте, — це початок зими чи вона вже повністю вступила у свої права? Чому так вважаєте?

— Прочитайте назву вірша Вадима Скомаровського. Що таке *шати*? Прочитайте пояснення.

— Про що йдеться у вірші, якщо він має таку назву, а художник створив до нього таку ілюстрацію?

2) *Вправа «Рибки»: самостійне мовчазне читання вірша учнями.*

3) *Перевірка первинного сприймання змісту твору.*

Перевірка емоційного сприймання змісту

— Чи справдилися ваші передбачення щодо змісту вірша?

— Чи сподобався вам вірш? Що сподобалося?

— Які картини уявляли, слухаючи вірш?

Словникова робота

- З'ясування значення слів. Складання речень.

Шати — багатий одяг, святкове вбрання.

Плетиво — що-небудь сплетене, переплетене; плетений мереживний виріб.

В сповитку — у пелюшках.

— Складіть свої речення зі словом *шати*.

- Читання учнями слів «луною» за учнем, який гарно читає.

навкруги	плетиво
зразу	шипшина
відгадати	черешенька
запорошила	ялинки
сплять	сестрички
нашвидку	хустинки
запустила	в сповитку

— Що спільного між словами другого стовпчика?

— Знайдіть і прочитайте слова, що означають дію предмета.

— Знайдіть і прочитайте лагідні слова.

Фізкультхвилинка

У володарки Зими
Трішечки замерзли ми.
Грудень каже «Пострибай»,
Січень просить «Присідай».
Встали — сіли, встали — сіли.
Розігріли наше тіло.
Лютий місяць нагадав:
Час нам братися до справ.
Сіли, дітки, всі гарненько.
Спинки держимо рівненько.
Книги відкриваємо —
Знання здобуваємо.

4) Поглиблений смисловий і структурний аналіз тексту.

Робота в парах. Читання «Обличчям до обличчя»

Поглиблене усвідомлення фактичної інформації

- *Бесіда за змістом вірша з елементами вибіркового читання.*
 - Про які казкові шати йдеться у вірші?
 - Як казкові шати змінили ліс?
 - Чому важко відгадати, де яке дерево?
 - Назвіть дерева і кущі, згадані у вірші.
 - Якими поет побачив ялинки? З ким їх порівнює? Прочитайте.
 - Про які білі хустинки йдеться?
 - Знайдіть і прочитайте порівняння, які ще використав поет. Як ви їх розумієте?
 - Яка прикраса є у берізки? Доведіть словами вірша.
 - Які рими використав автор? Прочитайте.
- *Вправа «Хто (що) що робить?».*
 - Утворіть відповідність за текстом вірша.

зима	сплять
ялинки	зіткала
віхола	запорошила, запустила, замела

- *Вправа «Хто (що) який?».*
 - Виберіть і прочитайте ознаки до поданих слів.

Шати... (казкові).

Плетиво... (сиве).

Віхола... (біла).

Пелюстки... (ніжні).

Листок... (зірваний).

- Робота за ілюстрацією (с. 60).
 - Розгляньте уважно малюнок. Які дерева ви можете впізнати? За якими ознаками?
 - Які рядки з вірша можна використати, аби описати ці дерева? Прочитайте.

Читання вірша «Причепом»

Виразне читання вірша «Казкові шати» учнями вголос

6. Робота над загадками (с. 60–61)

- Прочитайте і відгадайте загадки.
- Поясніть, за якими ознаками ви впізнали сніг; іній; сніжинку.

Фізкультхвилинка для оценьат

Перегляд відео, оценьатами діти слідкують за рухами об'єктів на екрані.

7. Робота над віршем Тамари Коломієць «Падав сніг» (с. 61)

1) Вправа «Бджілки».

- Напівголосно двічі уважно прочитайте текст.

2) Робота в парах.

- Закрийте текст вірша аркушем або зошитом. Відтворіть за опорними словами на малюнку, чим став сніг для озимини, ялинки, зайчат, санчат. Перевірте одне одного.

8. Рефлексивний аналіз змісту прочитаного

Гра «Відшукай зимові слова»

х	з	а	в	і	р	ю	х	а	і	м
о	с	н	і	г	у	р	у	ф	н	о
л	і	д	т	я	б	ю	г	д	і	р
о	с	т	е	з	и	м	а	ж	й	о
д	б	у	р	у	л	ь	к	и	є	з

(По вертикалі: холод, вітер, хуга, іній, мороз.

По горизонталі: завірюха, сніг, лід, зима, бурульки.)

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Рефлексія

Вправа «Мікрофон»

- Твори яких поетів ми читали?
- Якою ви побачили зиму сьогодні?

2. Домашнє завдання

Навчитися виразно читати вірш Вадима Скомаровського «Казкові шати» і Тамари Коломієць «Падав сніг» (с. 60–61); за бажанням створити власні ілюстрації до творів.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 50. ДОСЛІДЖУЄМО ТЕКСТ. ГАЛИНА ДЕМЧЕНКО «ЯЛИНОВА ШИШКА». БОГДАНА БОЙКО «ЗАГАДКА-ДОБАВЛЯНКА»

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** продовжити формувати в учнів уявлення про характерні ознаки зими, про життя тварин узимку; вчити правильно, свідомо, виразно читати твір, аналізувати його, відтворювати зміст за ключовими реченнями; розвивати мислення, увагу до слова, спостережливість, зв'язне мовлення учнів, збагачувати лексичний запас учнів; виховувати любов до рідного слова, до природи;
- **формування ключових компетентностей:**
 - уміння вчитися: сприймати мету, яку ставить учитель, відповідно до неї планувати і виконувати необхідні дії, контролювати й оцінювати свої результати;
 - комунікативної: володіти позитивними навичками спілкування;
 - інформаційної: уміти здобувати з підручника необхідну інформацію;
 - соціальної/громадянської: працювати у парі, групі;
 - загальнокультурної: дотримувати норм мовленнєвої культури, правил поведінки на уроці.

Обладнання: малюнок шишкаря, синиці, білки, лісової миші, відео «Зимовий ліс» (наприклад, <https://youtu.be/6jla-KXGKKI>), малюнки слів для словникової роботи, елементи «Ромашки Блума» — пелюстки і серединка.

Тип уроку: урок набуття нових знань.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Добрий день ми зичим всім,
Хай справді добрим буде він.
Будем працювать старанно,
Щоб почути у кінці,
Що у нашім другім класі
Дітки — просто молодці!

2. Психологічна настанова на урок. Вправа «Кошик настрою»

— З яким настроєм ви прийшли на урок? Оберіть сніжинку, що своїм кольором відображає ваш настрій: біла — радість, спокій, синя — тривога, невпевненість. За бажанням обґрунтуйте свій вибір. Наприкінці уроку ви можете поміняти сніжинку, якщо у вас зміниться настрій.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Артикуляційна розминка

1) Дихальні вправи.

— На 1, 2, 3 — вдихаємо повітря, 4 — видихаємо.

— На 1, 2, 3 — вдихаємо повітря, 4 — видихаємо, ніби гасимо свічку.

— На 1, 2, 3 — вдихаємо повітря, 4 — видихаємо, показуємо, як із кульки виходить повітря.

2) Робота над скоромовкою.

Бачила Зіна, як зірка упала,
Зразу бажання вона загадала:
«Взимку на землю хай випаде сніг,
Зіна хай буде завзятіша всіх,
Хай її до зоосаду залюбки батьки ведуть,
Хай зефіру й мармеладу завтра зранку їй дадуть».

2. Інтелектуальний тренінг

— Відгадайте предмет за ознаками.

Білий, пухнастий, м'який — ... (сніг).
Холодна, люта, морозна — ... (зима).
Злий, тріскучий, лютий — ... (мороз).

3. Вправа «Відшукай слова»

— У кожному з цих слів «сховалось» інше. Знайдіть їх!
Дороги, відблиск, край, стомилися, цікава, господиня.

4. Актуалізація опорних фонових знань. Відгадування загадок

• В хвойнім лісі я живу,
Там пісні співаю.
Шишки дуже я люблю,
З них зернятка маю.
В лісі я ще санітар,
А зовуть мене... (шишкар).

• Жовтогруді щибетушки
Мають чорні капелюшки,
Сірі лапки, білі щічки,
Називаються... (синички).

• Маленьке, сіреньке,
А хвостик — як шило. (Миша.)

• Пухова руденька шуба
Із сосни стриба на дуба.
Хвіст у неї, як мітла,
А сама на зріст мала.
Очі сяють, як намисто,
Мов дві цяточки вогнисті.
В неї хата гарна, тиха,
Взимку повненька горіхів.
В лісі любить вона жити,
Відгадайте, хто це, діти? (Білка.)

(Вивішують малюнки з відгадками після розгадування загадки.)

— Що вам відомо про цих тварин?

— Що може об'єднувати їх? Де мешкають ці тварини? Як вони проводять зиму?

5. Повідомлення теми та завдань уроку

— Сьогодні ми ознайомимось з оповіданням «Ялинова шишка» Галини Демченко, в якому побуваємо у зимовому лісі і зустрінемося із цими тваринами.

6. Створення емоційного фону. Перегляд фрагмента «Зимовий ліс»

7. Робота над текстом оповідання Г. Демченко «Ялинова шишка»

1) Сприймання змісту тексту учнями. «Кероване читання».

— Будемо читати оповідання по частинах. Коли я попрошу зупинитися, будь ласка, припиніть читати, не забігаючи наперед.

Виразне читання вчителем / частини оповідання (с. 62)

— Хто поласував зернятками з шишки?

— Як гадаєте, що станеться далі?

Читання «ланцюжком» учнями // частини казки (с. 62–63)

— Хто наступний скуштував зернят?

— Чим закінчиться оповідання? Які ваші подальші прогнози?

Вправа «Бджілки»: напівголосне читання казки до кінця (с. 63)

— Хто ще ласував зернятками?

— Чи скуштує ще хтось шишку? Чому?

2) Перевірка первинного сприймання змісту твору.

Перевірка емоційного сприймання змісту

— Що вас здивувало? Вразило?

— Чи зустрілися незнайомі слова?

Словникова робота

- Пояснення незрозумілих слів і висловів, якщо такі зустрілись.

Луска — тут: тверде покриття шишок.

- Підготовка до читання складних для вимови слів. Читання «луною» за учнем, який гарно читає.

ялинова	шишкар
червоною	луска
блискучою	заховалися
зернята	вистромивши
дзьобом	гачкуватим
білочка	зашелестіла
пурхала	крутнулася

— Прочитайте на одному подиху слова першого (другого) стовпчика зверху вниз; знизу вгору.

Фізкультхвилинка

У країні казочок
Жив веселий Колобок.
Разом з ним усі звірятка
Вишикувались на зарядку.
Похитали головою,
Раз — притупнули ногою,
Руки вгору піднесли,
Трішки ними потрясли,
Нахилились вліво, вправо,
Та цього іще замало.
Руки вгору, руки вниз,
Раз — присіли, піднялись.
Головою похитали
Й працювати знову стали.

3) Поглиблений смисловий і структурний аналіз тексту.

Робота в парах. Читання оповідання «Обличчям до обличчя» по реченню

Поглиблене усвідомлення фактичної інформації

- Бесіда за змістом прочитаного з елементами вибіркового читання.
 - Де і коли відбувалися описані події?
 - Хто є персонажами оповідання?
 - Прочитайте опис шишки.
 - Чому «абихто й не дістане зернята звідти»?
 - Чому це вдалося зробити шишкарю?
 - Хто ласував шишкою наступний? Чи багато з'їла зернят білочка? Доведіть словами тексту.
 - Хто скуштував зернят після білочки?
 - Хто ще ласував шишкою? Чи зможе ще хтось поласувати після синички? Доведіть словами

тексту.

- Кому дісталось найбільше поживи, а кому — найменше? Чому?
- Скільки часу могли тривати описані події? Обґрунтуйте свою думку, звертаючись до тексту.
- Робота за ілюстрацією (с. 62).
 - Розгляньте уважно малюнок. Чи всі персонажі оповідання наявні на ньому?
 - Кого бракує на малюнку?
- Робота в групах. Вправа «Ромашка Блума».
 - Поставте до тексту запитання. Починайте їх словами, поданими на вапих пелюстках.

(Кожна група отримує одну пелюстку із першим словом, з якого починається запитання. Під час перевірки представник групи виходить до дошки, зачитує запитання для класу, прикріплює до елемента — серединки.)

I група. Прості питання.

Що..? Де..? Коли..?

II група. Уточнюючі питання.

Якщо ми правильно зрозуміли, то..?

III група. Практичні питання.

Коли в звичайному житті..?

IV група. Інтерпретаційні питання.

Чому..?

V група. Оцінювальні питання.

Як ви вважаєте..?

VI група. Творчі питання.

Що змінилось би, якби..?

Перевірка роботи груп.

4) Переказування тексту за ключовими словами. Робота в парах.

— Прочитайте ключові речення (виділені кольором) спочатку мовчки, потім — уголос одне одному.

— Зважаючи на ключові речення, перекажіть прочитане оповідання.

8. Робота над текстом Богдани Бойко «Загадка-добавлянка» (с. 63)

Вправа «Рибки»: самостійне мовчазне читання

— Яке слово додали у віршику?

— Чому шишки названо ялиновими прикрасами?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Рефлексія

Інтерактивний прийом «Мікрофон»

- З яким твором працювали на уроці?
- Хто автор цього оповідання?
- Як ялинова шишка допомогла тваринам узимку?

2. Домашнє завдання

Переказувати оповідання за ключовими словами.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 51. ЗИМОВІ ДИВА. ЗИМОВІ СВЯТА.

ВІРА БАГІРОВА «ЛИСТ ДО ЧУДОТВОРЦЯ». ІВАН МАЛКОВИЧ «МОЛИТВА АНГЕЛУ»

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** розширити знання дітей з української обрядовості; ознайомити із традиціями святкування дня Святого Миколая в Україні; розвивати читацькі вміння; формувати оцінні судження; розвивати зв'язне мовлення учнів, спостережливість, пам'ять, допитливість; збагачувати їхній словниковий запас; розширювати світогляд учнів; виховувати любов і повагу до народних звичаїв, бажання робити добро, допомагати людям; залучати дітей до духовних надбань нашого народу;
 - **формування ключових компетентностей:**
 - уміння вчитися:** сприймати мету, яку ставить учитель, відповідно до неї планувати, моделювати, прогнозувати і виконувати необхідні дії, контролювати й оцінювати свої результати; уміти висловлювати рефлексивні та оцінні судження;
 - комунікативної:** володіти позитивними навичками спілкування, уміти налагоджувати взаємодію під час роботи в парі, групі, будуючи відповідним чином свої висловлювання;
 - інформаційної:** уміти здобувати з підручника необхідну інформацію;
 - соціальної/громадянської:** уміти працювати в парі, групі, з усіма в колективі;
 - загальнокультурної:** дотримувати норм мовленнєвої культури, правил поведінки на уроці.
- Обладнання:** зображення Святого Миколая, стікери для дискусії, конверти для роботи в групах (із текстами), цеглинки конструктора, малюнок-заготовка стовбура дерева, кольорові стікери у вигляді листочків і квіточок.
- Тип уроку:** урок набуття нових знань.
- Освітні галузі:** мовно-літературна, громадянська, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Психологічна настанова на урок. Вправа «Коло бажань»

— Яким ви бачите урок, на якому можна дізнатися багато нового? (Діти по колу висловлюють свої побажання щодо уроку.)

— Отже, нумо разом створимо такий урок.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Артикуляційні вправи

1) Робота зі складовими таблицями.

- Прочитайте пошепки стовпчик з голосним [о].
- Прочитайте напівголосно стовпчик з голосним [и].
- Прочитайте голосно стовпчик з голосним [і].
- Хлопчики, прочитайте рядок з приголосними [вбр].
- Дівчатка, прочитайте рядок з приголосними [всм].

	[а]	[о]	[у]	[и]	[і]	[е]
вбр	вбра	вбро	вбру	вбри	вбрі	вбре
взд	взда	вздо	взду	взди	взді	взде
вкл	вкла	вкло	вклу	вкли	вклі	вкле
впр	впра	впро	впру	впри	впрі	впре
всм	всма	всмо	всму	всми	всмі	всме
вст	вста	всто	всту	всти	всті	всте
втр	втра	втро	втру	втри	втрі	втре
збр	збра	збро	збру	збри	збрі	збре
здр	здра	здرو	здру	здри	здрі	здре

	[а]	[о]	[у]	[я]	[і]	[е]
скл	скла	скло	склу	скли	склі	скле
скр	скра	скро	скру	скри	скрі	скре
спр	спра	спро	спру	спри	спрі	спрое
стр	стра	стро	стру	стри	стрі	стре
шкр	шкра	шкро	шкру	шкри	шкрі	шкре
нтр	нтра	нтро	нтру	нтри	нтрі	нтре

2) Робота над чистомовкою

Ма-ма-ма, ма-ма-ма —
Вже прийшла до нас зима.
Ла-ла-ла, ла-ла-ла —
Скільки снігу намела!
Ок-ок-ок, ок-ок-ок —
Вкрила поле і лісок.

Ка-ка-ка, ка-ка-ка —
Холод лютий допіка.
Ам-ам-ам, ам-ам-ам —
Дуже голодно пташкам.
Іть-іть-іть, іть-іть-іть —
Ви їм дружно допоможіть.

- Як ми можемо взимку допомогти пташкам?
- Що найстрашніше для пташок взимку?

2. Дискусія з використанням графічного організатора «Шкала ставлень»

Зима — це гарно

Я не знаю

Зима — це погано

- Напишіть своє ім'я на стікері та розмістіть його на шкалі залежно від свого вибору.
 - Об'єднайтеся у групу зі своїми однодумцями і доберіть аргументи на захист своєї позиції.
- Після цього групи озвучують свої аргументи. Кожен учасник групи «Я не знаю» робить вибір, до якої з двох інших груп приєднатись і пояснює, чому його вибір саме такий.

3. Актуалізація опорних фонових знань. Робота над загадкою

- Ми прийшли до якоїсь однозначної відповіді? Як гадаєте, чому?
- Дійсно, кожна пора року прекрасна по-своєму. З-поміж названих аргументів на користь зими звучало: «Зимові свята». Дійсно зима веде за собою цілу низку свят. Назвіть їх.
- А про кого йдеться у цій загадці?

• Цей добрий чоловік
У грудні, раз у рік
До хати завітає,

Чемних дітей вітає,
Дарунки залишає.

- Так, це Святий Миколай. А день Святого Миколая протягом багатьох поколінь залишається найулюбленішим святом дітвори.

4. Повідомлення теми та завдань уроку

- Сьогодні ми й поговоримо про це свято, з ким і чим воно пов'язане, ознайомимося з творами, присвяченими саме цьому святу.

5. Вправа «Джигсоу». Робота в групах

- У групах оберіть собі одну цеглинку будь-якого кольору. Утворіть нові групи за кольором цеглинки. У цій групі ознайомтеся із повідомленням про Святого Миколая. Потім ви повернетесь у свої групи і повідомите почуту інформацію. Намагайтеся все точно запам'ятати і передати групі без спотворень, бо наприкінці роботи відбудеться тестування.

I група

19 грудня православні люди всього світу святкують день Святого Миколая Чудотворця.

II група

Майже 2000 років тому, у невеличкому містечку Патара, жив хлопчик на ім'я Микола. Його батьки померли дуже рано, залишивши хлопчині чималу спадщину.

III група

Виховували Миколоя хороші люди, тому він виріс добрим, щирим та мав багато інших гарних рис характеру.

IV група

Дивлячись на людей, які не мали достатньо грошей, Миколай вирішив роздати своє майно бідним людям, а насамперед — їхнім дітям.

V група

Частенько хлопчик накладав у мішки їжу, іграшки, інші дарунки і ночами таємно розносив їх бідним дітям, залишаючи біля дверей.

VI група

Тому Святий Миколай є покровителем дітей, а також мандрівників та моряків.

6. Перевірка розуміння отриманої інформації

Тестування

- Коли православні люди святкують день Святого Миколая?
а) 19 березня; б) 19 жовтня; в) 19 грудня.
- Коли народився Святий Миколай?
а) Майже 2000 років тому; б) 1000 років тому; в) 200 років тому.
- Хто виховував Святого Миколая?
а) Батьки; б) добрі люди; в) родичі.
- Як вирішив допомогти бідним людям Миколай?
а) Побудувати школи; б) віддати їм своє майно; в) молитися з ними.
- Як обдаровував Миколай людей?
а) Таємно ночами; б) через інших людей; в) приходив у гості.
- Чиїм покровителем є Святий Миколай?
а) Закоханих;
б) дітей, мандрівників і моряків;
в) чоловіків.

7. Опрацювання вірша Віри Багірової «Лист до Чудотворця»

1) Робота із заголовком та ілюстрацією (с. 64).

- Розгляньте ілюстрацію до вірша Віри Багірової.
- Кого зображено на малюнку? Що робить янгол?
- Який надпис є на малюнку?
- То хто доставляє пошту Святому Миколаю?
- Прочитайте назву вірша. Кого називають Чудотворцем?
- Хто може писати листа до Святого Миколая?

2) Вправа «Рибки»: самостійне читання вірша дітьми.

3) Перевірка сприймання змісту твору.

- Перевірка емоційного сприймання змісту.
— Чи сподобався вам лист? А ви коли-небудь писали листа до Святого Миколая?
- Словникова робота.
Потіха — те, що розважає, веселить, смішить; забава; те, що є втіхою, відрадою для кого-небудь.
- Бесіда за змістом тексту з елементами вибіркового читання.
— З яким проханням звертається дитина до Святого Миколая?
— Як ви розумієте вираз *красну долю*? (*Гарну, щасливу долю*.)

4) Робота в парах. Напівголосне читання одне одному з метою підготовки до виразного читання вголос.

5) Виразне читання вірша учнями.

Фізкультхвилинка

Рип-рип, рип-рип,
Поскрипує сніжок.
Стук-стук, стук-стук,
Хтось кличе діточок.

Гей, малята, уставайте,
Двері гостю відчиняйте,
Бо приходить Миколай,
Чемним дітям буде рай!

8. Опрацювання вірша Івана Малковича «Молитва Ангелу» (с. 64)

1) Робота із заголовком.

— Прочитайте назву вірша. Чи всім вона зрозуміла?

— Що таке молитва? (Молитва — це звернення вірян до Бога або інших істот, які асоціюються з богом.)

— Хто такий ангел, або янгол? (Ангел, янгол — символ світла, доброго, духовного, того, що підноситься; символ вісника долі, Божої волі. За давніми уявленнями, кожна людина від народження одержує від Бога свого ангела-хранителя, який супроводжує її все життя.)

2) Вправа «Бджілки»: напівголосне читання вірша учнями.

3) Перевірка емоційного сприймання змісту.

— До яких почуттів спонукає звернення до Ангела?

4) Бесіда за змістом тексту з елементами вибіркового читання.

— До кого звертається дитина у молитві?

— Як вона його називає? Прочитайте.

— З яким проханням звертається дитина до Ангела?

— Як розумієте вислів *свічечкою присвяти*? (Можливо, покажи правильний шлях.)

5) Виразне читання вірша учнями вголос.

Фізкультхвилинка для оценьт

Очі в вас якісь не ті:
Не веселі, а сумні.
Певно вже вони втомились,
Бо багато ми трудились.
Тож роботу відкладайте
Й очкам відпочинок дайте:
Очі вгору підніміть,

І швиденько опустіть.
Вправо-вліво подивіться.
Очі — вгору, роздивіться,
А тепер ви не зівайте
Й на рахунок знов моргайте.
Раз, два, три, чотири, п'ять.
Ми продовжим працювати.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Рефлексія

Вправа «Дереvence доброти та милосердя»

— Святого Миколая шанують за його добре серце і допомогу людям. Сподіваюся, ви теж робите, хоч маленькі, але добрі справи, виявляєте співчуття чи милосердя до оточуючих. Подумайте, пригадайте.

Якщо зробив якусь хорошу справу, то прикріпи на дереві стікер-листочок, якщо виявив милосердя, то прикріпи стікер-квіточку.

— Чудово! Погляньте, як квітне наше деревце! Робіть добрі справи, тоді воно завітне ще рясніше!

2. Домашнє завдання

Виразно читати вірші (с. 64).

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 52. НЕВИДИМИЙ ПОДАРУНОК. ОЛЬГА НАКОНЕЧНА «СВЯТО МИКОЛАЯ»

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** розширити знання дітей з української обрядовості; формувати навички роботи з текстом, уміння аргументувати власну думку, аналізувати прочитаний твір; розвивати читацькі вміння; формувати оцінні судження; розвивати зв'язне мовлення учнів, спостережливість, пам'ять, допитливість; збагачувати їхній словниковий запас; розширювати світогляд учнів; виховувати бажання пізнати народні традиції, розуміння того, що подарунки — це не тільки те, що можна взяти в руки, а ще й невидимі дари;
- **формування ключових компетентностей:**
 - уміння вчитися:** сприймати мету, яку ставить учитель, відповідно до неї планувати, моделювати, прогнозувати і виконувати необхідні дії, контролювати й оцінювати свої результати; уміти висловлювати рефлексивні та оцінні судження;
 - комунікативної:** володіти позитивними навичками спілкування, уміти налагоджувати взаємодію під час роботи в парі, групі, будуючи відповідним чином свої висловлювання;
 - інформаційної:** уміти здобувати з підручника необхідну інформацію;
 - соціальної/громадянської:** уміти працювати в парі, групі, з усіма в колективі;
 - загальнокультурної:** дотримувати норм мовленнєвої культури, правил поведінки на уроці.

Обладнання: зображення Святого Миколая, зображення смайликів, відеозапис пісні «Святий Миколай» (<https://youtu.be/09qOTrMCNrE>), стікери для дискусії.

Тип уроку: урок набуття нових знань.

Освітні галузі: мовно-літературна, громадянська, соціальна і здоров'язбережувальна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Пролунав та змовк дзвінок.
Починається урок.
Любі діти тихо сіли,
Працювати захотіли.
Краще будем працювати
Та знання міцніші мати.

2. Психологічна настанова на урок. Вправа «Створюю настрої»

— З яким настроєм ви прийшли на урок? (Учні демонструють смайлики, що відображають їхній емоційний настрій, за бажанням обґрунтовують свій вибір.)

— Берімо із собою гарний настрій, захоплення, інтерес, радість, тоді наш урок буде цікавим, піднесеним, корисним. Отже, починаймо урок!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Артикуляційні вправи

1) Вправа «Квіти».

Як духмяно пахнуть квіти!
Задоволені всі діти.
Кожен з них відчути радий
Ці чудові аромати.

Глибоко вдихнути повітря носом, видихнути, промовляючи слова: «Чудово!», «Який аромат!».

2) Робота над скоромовкою.

Притрусив сніжок стіг сіна
І санчата притрусив.

Уже снігу — по коліна,
А він силе з усіх сил!

2. Вправи на концентрацію уваги й творче мислення

— Переставте букви так, щоб утворилися слова. Яке слово зайве в кожному із стовпчиків?

буд	тев'чил
ленк	агзтеа
ребеаз	варпо
даресе	арлік
санос	децьрпова

(Дуб, клен, береза, середа, сосна; вчитель, газета, повар, лікар, продавець.)

3. Слухання відеозапису пісні «Святий Миколай» (муз. Р. Греха). Актуалізація опорних фонових знань

- Кому присвячена ця пісня?
- Коли відзначають день Святого Миколая?
- Що вам відомо про це свято?
- Чому його так чекають діти?

4. Повідомлення теми та завдань уроку

— Сьогодні ми будемо читати оповідання Ольги Наконечної, що так і називається — «Свято Миколая».

5. Робота над оповіданням О. Наконечної «Свято Миколая»

1) Виразне читання оповідання вчителем (с. 64–65).

2) Перевірка первинного сприймання змісту твору.

Перевірка емоційного сприймання змісту

— Чи сподобалося вам оповідання? Що вас здивувало? Що вразило?

Словникова робота

• Пояснення вчителем або учнями значення слів.

Зимно — тут: холодно.

Гайнув — швидко побіг, помчав.

• Читання слів «луною» за учнем, який гарно читає.

надходило	холодним	зимно
економили	маленький	швиденько
поласувати	сонний	вранці
хвалилися	знайденими	мерщій
зареготали	найкращий	подарунок

— Прочитайте двоскладові слова.

— Прочитайте слова, у яких є буква, що завжди позначає два звуки.

— Прочитайте слова, що означають дію; ознаку; назву предмета.

Фізкультхвилинка

Налетів з-за лісу вітер,
Та сердитий і рвучкий,
Покрутив в садку нам квіти,
Рогайдав усі гілки.
У вікно, у двері грюкнув,
Розстелив по хаті дим,
Впав на шлях і мчить на луки.
Я — навипередки з ним.

(Махають руками у напрямку до обличчя.)

(Стискають кулачки.)

(Колові рухи кулачками.)

(Ворушать пальчиками у повітрі.)

(Плескають в долоні.)

(Руки вперед, ворушать пальчиками.)

(Руки кладіть долонями вниз, ворушать пальчиками.)

3) Поглиблений смисловий і структурний аналіз тексту.

Вправа «Рибки»: мовчазне читання оповідання учнями

Поглиблене усвідомлення фактичної інформації

- Бесіда за змістом тексту з елементами вибіркового читання.

— Хто є головним героєм даного твору?

— Якою була родина Івася?

— Знайдіть і прочитайте рядки, які свідчать про те, що родина Івася — бідна.

— Чим хвалилися діти на вулиці? Прочитайте.

— Як вони поставилися до слів Івася?

— З яким почуттям він їм відповів?

— Як ви вважаєте, чому Івась швидко гайнув до хати?

- Вправа «Акула».

Учитель навмисно не дочитує слова в реченні, їх ніби проковтнула акула. Учні відшукують і читають речення правильно.

Фізкультхвилинка для оценьат

Не працювати є причина —

Очам даємо відпочинок!

Щоб вони відпочивали

Дивимось ми вліво — вправо.

Потім блимаєм очима.

І знову ними вправо — вліво.

- Робота в парах. Читання «Вовк — заєць».

4) Дискусія з використанням графічного організатора «Шкала ставлень» за темою «Чи одержав Івась для себе найкращий подарунок?».

так

не знаю

ні

— Напишіть своє ім'я на стікері та розмістіть його на шкалі залежно від свого вибору. Об'єднайтеся у групу зі своїми однодумцями і доберіть аргументи на захист своєї позиції.

Після цього групи озвучують свої аргументи. Кожен учасник групи «Я не знаю» робить вибір, до якої з двох інших груп приєднатись, і пояснює, чому його вибір саме такий.

5) Переказування тексту за словами-маркерами.

Находило ...

Вночі Івась ...

Він швиденько одягнувся і ...

Він задумався, ...

Діти аж за животи ...

То в мене — ...

І мерщій ...

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Рефлексивний аналіз змісту прочитаного

Вправа «Мікрофон»

- Яке оповідання сьогодні читали?
- Хто його автор?
- Чи завжди подарунок — це щось матеріальне?
- Які подарунки можуть бути невидимими?

2. Домашнє завдання

Виразно читати і переказувати оповідання (с. 64–65).

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 53. МЕДІАВІКОНЦЕ: ВІТАЛЬНА ЛИСТІВКА

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** ознайомити учнів із традиціями святкування Різдва, з призначенням і видами вітальних листівок, формувати вміння створювати простий медіатекст (листівку); розвивати навички говоріння і слухання, уміння висловлювати свої думки, культуру мовлення, почуття прекрасного; виховувати повагу до традицій українського народу, відповідальність за якість виконаної роботи;
 - **формування ключових компетентностей:**
 - уміння вчитися: дотримувати послідовності виконання роботи під керівництвом учителя; уміти висловлювати рефлексивні та оцінні судження, моделювати і прогнозувати в межах даного завдання, виконувати завдання за інструкцією; переключатися з одного виду роботи на інший;
 - комунікативної: уміти висловлювати свої думки; спілкуватися під час виконання завдань, зв'язно передавати почуте, побачене, прочитане;
 - інформаційної: уміти здобувати з тексту, малюнків, схем, презентацій необхідну інформацію, знаходити конкретні відомості;
 - здоров'язбережувальної: розпізнавати правильне і неправильне сидіння за партою, дотримувати правильного;
 - загальнокультурної: дотримувати правил поведінки на уроці;
 - соціальної/громадянської: співпрацювати в групі, планувати взаємодію з учасниками спільної діяльності.
- Обладнання:** зображення картин святкування Різдва, картки зі словами для стіни слів, презентація «Види листівок та їхнє призначення» (<https://vseosvita.ua/library/prezentacia-na-temu-listivki-ih-priznacenna-82715.html>), відеопривітання з Різдром, наприклад (<https://youtu.be/JKBFykFtv6k>) або (https://youtu.be/07-9_HHn3U), альбомний аркуш, олівці, фломастери для роботи в групах.

Тип уроку: урок застосування знань, умінь і навичок.

Освітні галузі: мовно-літературна, історична, соціальна і здоров'язбережувальна, мистецька, технологічна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Доброго ранку! Доброго дня!
Доброго вечора всім нам щодня!
Хай буде мир і злагода в нас,
Хай завжди квіти не в'януть для нас.
Кожному дню — безхмарного неба,

Кожній дитині веселоців треба,
Кожній оселі — щастя і хліба.
Нехай усміхаються люди щодня.
Доброго ранку! Доброго дня!

2. Психологічна настанова на урок. Вправа «Ми — сонечка!»

Погляньте у віконечко,
Чомусь сховалось сонечко.
А ми засвіtimo сонечко,
Таке велике сонечко!
Таке веселе сонечко!
Я — сонечко!
Ми — сонечка!
Ми — світимося всі!

(Показують на вікно.)
(Знижують плечима.)
(Показують на себе.)
(Руки в сторони.)
(Посміхаються одне одному.)
(Показують на себе.)
(Розводять руки, показують на всіх.)
(Посміхаються.)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Актуалізація опорних фонових знань

— Послухайте вірш і скажіть, про яке свято у ньому йдеться.

ДІДУХ

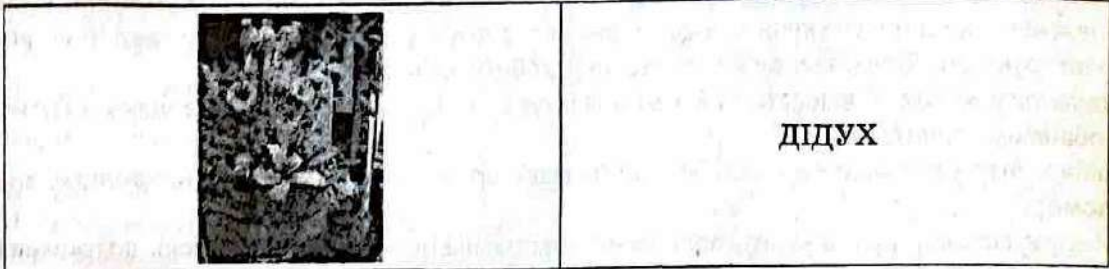
Сніг весміхається — Різдво.
Я радю й тато.
Несемо ми в ним удвох
Дідуха до хати.

Наш дідух — із жита сніп.
Зв'язаний з обжинків.
Є він в хаті — буде хліб,
Будуть добрі вчинки.

Василь Слупчук

— Чи відомо вам, що таке дідух?

Дідух — українська різдвяна прикраса, символ урожаю, добробуту, багатства, оберега роду. Це житній, пшеничний або вівсяний сніп, якого господар ставить на покуті — найпочесніше місце у хаті.

(Картку зі словом вивішують на стіну слів)

— Що вам відомо про це свято? З чим воно пов'язане? Коли його святкують? Які традиції святкування Різдва вам відомі?

2. Повідомлення теми та завдань уроку

— Сьогодні ми пригадаємо одну з різдвяних традицій, створимо листівку-привітання.

3. Робота за ілюстрацією (с. 66)

— Розгляньте картину, що створила сучасна майстриня петриківського розпису.

— Хто на ній зображений?

— У що вдягнуті ці люди? Що вони тримають у руках? Що це за зірка? Чому хлопчик з мішком?

Чому серед людей є коза?

— Де і коли може відбуватися це дійство?

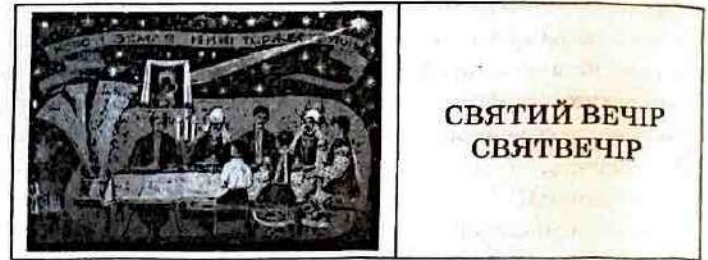
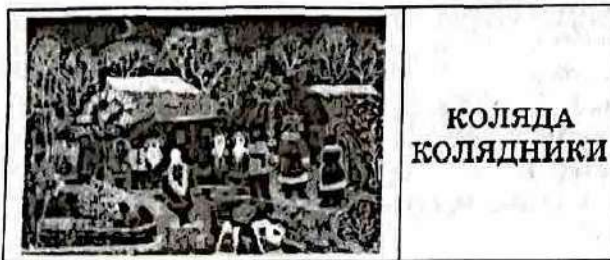
— З чого складається рамка картини? Які рослини і кольори використала майстриня?

— Який настрій створює ця картина?

— Українська художниця, майстриня петриківського розпису, Галина Олексіївна Назаренко назвала картину «Колядники».

— Ось таким чином, цілими театральними дійствами вітали наші пращури рідних, знайомих з різдвяними та новорічними святами.

(Під час відповідей на запитання, розповідей дітей і доповнень учителя на стіну слів вивішують картки зі словами.)

Інформація для вчителя. Коляда — це народна назва різдвяного Святвечора (*вечір напередодні Різдва Христового*) у слов'ян і всіх обрядів, пов'язаних зі святкуванням Різдва. Коляду відзначали з танцями, іграми, перевдяганнями, ворожіннями і, звісно, з колядуванням.

Унікальною українською традицією є колядники. Усі три дні святкування супроводжуються співами колядок. Колядують під час застіль, коли йдуть одне до одного в гості. Також діти ходять колядувати до сусідів і родичів, а за свою пісню отримують гроші або солодоці. До колядування готуються заздалегідь і виготовляють колядницькі обладунки: восьмикутну зірку, маску Кози тощо. З цими речами і ходять колядувати.

Зірка — традиційний атрибут різдвяного обряду колядування. Первісно вона була символом самого Сонця, що починаючи з 25 грудня, повертає на весну або воскрешає, аби дати природі шанс на нове плідне життя. Тому зірку лащували так, аби вона оберталась. Пізніше стала символізувати зірку, що провістила народження Ісуса Христа. Під час колядування світить колядникам, щоб вони не заблукали.

Срібні дзвіночки — сповіщають господарям про прихід колядників.

Міхонша — найменший серед колядників, який носив зібрані продукти.

Водіння кози — центральний момент дійства — танок звіроподібної істоти, її «вмирання» і «воскресіння», які позначали круговорот часу, настання Нового року і пробудження природи. Адже, за повір'ям, це обіцяє господарям щастя і добробут.

Колядки — пісні, що виконують на Різдво, здебільшого прославляють народження Христа.

Щедрівки — пісні, що співають напередодні старого Нового року, 13 січня, у них бажають добробуту родині, багатого урожаю тощо.

Засівалки — пісні, що співають першого дня Нового року (*Старого Нового року*). За змістом схожі на щедрівки.

Фізкультхвилинка

4. «Довідкове бюро». Перегляд презентації «Види листівок та їхнє призначення»

— Наближаються свята Різдва і Нового року. Люди традиційно вітають своїх рідних, близьких і знайомих. Яким чином можна їх привітати?

— Прийнято надсилати вітальні листівки. Що таке листівка?

Це відкритий лист на цупкому аркуші паперу, що містить зображення і текст повідомлення.

— Які бувають листівки? Нумо переглянемо.

— Листівки можуть бути різними. Що спільного для всіх листівок? (*Текст повідомлення — привітання.*)

5. Робота в групах. Створення тексту для різдвяних або новорічних привітань

1) Перегляд привітань з мережі Інтернет.

2) Робота за планом, поданим у підручнику (с. 67).

— В останньому пункті плану зазначено: «Оформи з почуттям любові й поваги...». Як виявити свою любов і повагу в тексті?

— Повага до адресата виявляється і в культурі оформлення тексту листівки: охайно, каліграфічно, без помилок, витримуючи відстані між рядками і словами, дотримуючи абзаців і полів.

3) Презентація роботи груп.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

Вправа «Незакінчене речення»

- На уроці я дізнався(лася)...
- Мені було складно...
- Тепер я зможу...
- Я навчився(лася)...
- Я тепер спробую...
- Мені захотілося...

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 54. МИ ЙДЕМО КОЛЯДУВАТИ, ГОСПОДАРІВ ВЕЛИЧАТИ! ЛІДІЯ ПОВХ «КОЛЯДНИКИ»

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** розширити знання учнів про звичаї нашого народу, зокрема про колядування, щедрування; формувати вміння правильно і виразно читати колядки, щедрівки; розвивати зв'язне мовлення учнів, пам'ять, творчі здібності; збагачувати їхній лексичний запас; розширювати світогляд учнів; виховувати любов і повагу до народних звичаїв народної творчості, до свого народу, своєї країни;
- **формування ключових компетентностей:**
 - уміння вчитися:** сприймати мету, що ставить учитель; відповідно до неї планувати, моделювати, прогнозувати і виконувати необхідні дії, контролювати й оцінювати свої результати; уміти висловлювати рефлексивні та оцінні судження;
 - комунікативної:** володіти позитивними навичками спілкування, уміти налагоджувати взаємодію під час роботи, будуючи відповідним чином свої висловлювання;
 - інформаційної:** уміти здобувати з підручника необхідну інформацію;
 - соціальної/громадянської:** уміти працювати в групі, розподіляти ролі;
 - загальнокультурної:** дотримувати норм мовленнєвої культури, правил поведінки на уроці.

Обладнання: малюнки із зображенням колядників, щедрувальників, роздруковані тексти колядок, щедрівок, аудіо-, відеозаписи виконання колядок і щедрівок («Добрий вечір тобі» — <https://youtu.be/AlgRbJl06pY>, «Щедрик, щедрик, щедрівочка» — (<https://youtu.be/NXZhXkn0bml>), реквізит для інсценізації (різдвяна зірка, дзвоник, маски).

Тип уроку: урок набуття нових знань.

Освітні галузі: мовно-літературна, громадянська, соціальна і здоров'язбережувальна, мистецька.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Встало вранці ясне сонце,
Заариуло у віконце,
Ми до нього потяглися,
За промінчики взялися.
Будемо дружно працювати,

Сонечко розвеселяти.
Всі до мене поверніться,
Одне одному всміхніться,
Ми сідаємо за парти
Вже урок почати варто.

2. Психологічне налаштування на урок. Вправа «Очікування від уроку»

— Урок відбувається напередодні зимових свят. Яким ви бачите цей урок? Чого від нього очікуєте?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Артикуляційні вправи

1) Мовленнєва розминка.

Листя в лісі шелестить — ш-ш-ш.
А між ним змія сичить — с-с-с.
Угорі комар дзижчить — дз-дз-дз.
Джмелик до квіток летить — дж-дж-дж.

2) Робота над чистомовкою.

Ли-ли-ли, ли-ли-ли —
пісню дружно почали.
Ло-ло-ло, ло-ло-ло —
діло в нас на лад пішло.

Ем-ем-ем, ем-ем-ем —
радість людям ми несем.
Ли-ли-ли, ли-ли-ли —
дуже раді всі були.

2. Гра «Знайдіть пару»

— Прочитайте стовпчикі слів. Знайдіть пари, протилежні за значенням.

добрий	боягузливий
сміливий	лінивий
щедрий	жадібний
працьовитий	брехливий
чесний	байдужий
турботливий	хвалькуватий
скромний	злий

3. Повідомлення теми та завдань уроку

— Оскільки наш урок передсвятковий, сьогодні ми ознайомимось із віршем Лідії Повх і текстами народних пісень, що співали під час зимових свят, поговоримо про самі зимові свята. Навіть спробуємо розіграти уривок із дійства, що відбувалося під час цих свят.

4. Повідомлення заздалегідь підготовлених учнів

1-й учень. Ланцюжок веселих і дзвінких зимових свят відкриває Різдво. Його відзначають у родинному колі. Святкування Різдва починалося напередодні ввечері — у Святвечір. Цього дня намагалися не їсти до появи на небі першої зірки, що колись сповістила про народження Христа.

2-й учень. Слово «Різдво» означає народження всього живого. Напередодні вечері господар розсилав по долівці сіно, клав його на стіл, ставив на покутті сніп — дідух. Цього вечора гостювали одне в одного, носили вечерю, святкові страви.

3-й учень. Ходили до родичів частіше діти. Обов'язковою святковою стравою була кутя. А ще цього вечора діти, чоловіки і хлопці ходять колядувати. Колядки — це старовинні різдвяні пісні, у яких славлять господарів дому — бажають їм здоров'я, щастя, щедрого урожаю, достатку, за що отримують винагороду.

5. Слухання аудіо- або відеозапису колядки

— Колядники, заходячи в оселю, завжди запитували у господаря, чи можна колядувати. Одержавши дозвіл, виконували колядку «Добрий вечір тобі, пане господарю». Послухайте її.

— Якій події присвячена ця колядка?

— Колядники намагалися кожному члену родини присвятити колядку. Тому є багато колядок для господарів, господинь, бабусь та дідусів, дітей.

6. Опрацювання текстів колядок

1) Вправа «Бджілки»: напівголосне читання роздрукованих текстів колядок учнями.

Тексти колядок

Я — маленький пастушок
Загорнувся в козушок,
На скрипочку граю,
Вас усіх вітаю.
А ви, люди, чуйте,
Коляду готуйте —
Яблучка, горішки
Дітям для потішки.

Коляд, коляд, колядниця,
добра з медом паляниця,
а пісна не така,
дай, діду, п'ятака.
А ти, бабо, гривню,
бо всю воду вип'ю.
Колядую-дую, ковбасу чую,
а ще мало, дайте сала.
Сало велике, тягну за лико,
лико порвалось, сало зосталось.
Добривечір!

2) Перевірка емоційного сприймання змісту.

— Чи сподобалися вам колядки? Який їхній настрій?

3) Словникова робота.

Пояснення значення незрозумілих слів чи висловів

Паляниця — велика пишна хлібина з пшеничного борошна.

Кожух (кожушок) — верхній теплий одяг з овечої шкіри з хутром усередині.

Коляду готуйте — тут: винагорода за величальну пісню, тобто готуйте винагороду.

Фізкультхвилинка

Раз — заплескали в долоні,
два — потерли трішки скроні,
три — вже скільки захотіли,
ніжками затупотіли.
Тупу-тупу, тупу-туп,
Тупу-тупу, тупу-туп —
Стало гамірно в нас тут.

Розкинули рученята,
Мов ті крильця — пташенята.
Раз, два, три, чотири,
Гарно вправу всі зробили.
Раз — присіли, хутко встали
І бадьорішими стали!

7. Повідомлення заздалегідь підготовлених учнів

1-й учень. Останній день старого і перший день Нового року українці відзначали як свята Меланки та Василя. У щедрий вечір готували багатий святковий стіл, що символізував щастя, добро, багатий урожай нового року.

2-й учень. У цей день традиційним був новорічний обряд «Меланки» з використанням численних масок. Роль Меланки виконував хлопець, перевдягнений у жіночий народний костюм. Меланка зображувала недоладну господиню, яка б'є посуд, миє піч водою, а лави підмазує глиною. У цей вечір щедрували.

3-й учень. У щедрівках висловлюється побажання багатого врожаю, добробуту, приплоду худоби, доброго роїння бджіл. Послухаймо відому українську щедрівку.

8. Слухання аудіозапису або відеозапису щедрівки «Щедрик, щедрик, щедрівочка»

— Послухайте знану у всьому світі українську щедрівку в обробці композитора Миколи Леонтовича.

9. Робота над текстами щедрівок

1) Вправа «Рибки»: мовчазне читання учнями роздрукованих текстів щедрівок.

Тексти щедрівок

ЩЕДРИК, ЩЕДРИК, ЩЕДРІВОЧКА

Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка,
Стала собі щебетати,
Господаря викликати:
— Вийди, вийди, господарю,
Подивися на кошару,
Там овечки покотились,
А ягнички народились.
В тебе товар весь хороший,
Будеш мати мірку грошей.
Хоч не гроші, то полова,
В тебе жінка чорноброва.
Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка.

В Щедрий вечір
ми щедрівки
Весело співаєм!
Щастя, радості, здоров'я
Щиро всім бажаєм!

2) *Перевірка емоційного сприймання змісту.*

— Чи сподобалися вам щедрівки? Який їхній настрій?

3) *Словникова робота.*

Пояснення значення незрозумілих слів чи висловів

Кошара — загорода або хлів для овець, кіз; вівчарня.

Полова — відходи при обмолочуванні й очищуванні зерна хлібних злаків, льону та деяких інших культур, що використовується переважно як корм для тварин.

Мати мірку грошей — бути дуже багатим, мати великий капітал.

Овечки покотились — народили малят.

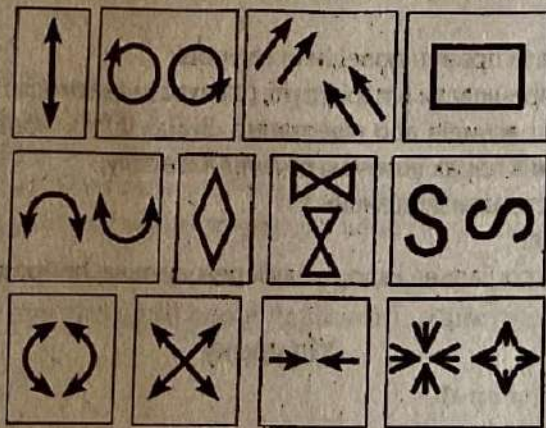
10. *Робота в групах. Інсценізація дійства колядування або щедрювання*

— Оберіть колядку чи щедрівку, що будете інсценізувати. Розподіліть ролі: хто буде колядниками, а хто — господарями. Подумайте, які жести, міміку ви використаєте. Проведіть репетицію і розіграйте дійство. Скористайтеся реквізитом.

Презентація роботи.

Фізкультхвилинка для оченят

Очіма діти стежать за напрямком ліній. Повторити 4–5 разів.

11. *Робота над віршем Лідії Повх «Колядники» (с. 68)*

1) *Робота із заголовком та ілюстраціями.*

— Розгляньте малюнки. Що це за предмети? Де їх використовували?

— Прочитайте назву твору. Хто такі колядники?

2) *«Зразкове читання»: читання вірша гарно читаючими учнями.*

— Які персонажі різдвяних дійств згадуються у вірші?

— Хто ці колядники, про яких складено вірш?

3) *Робота в парах. Читання вірша «Ти — мені, я — тобі».*

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

Вправа «Мікрофон»

- З якими народними піснями ознайомились на уроці?
- Під час яких свят їх виконували?
- Який з почутих на уроці творів сподобався вам найбільше? Чому?
- З якою інтонацією потрібно читати колядки та щедрівки?

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 55. ПЕРЕВІРЯЮ СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** поглибити знання учнів про ознаки зими; узагальнити і систематизувати знання та вміння учнів за вивченим розділом; формувати вміння аналізувати, систематизувати, висловлювати оцінні судження; удосконалювати навички виразного читання, переказу прочитаних творів; розвивати зв'язне мовлення учнів, пам'ять, образну уяву, фантазію, пізнавальний інтерес, спостережливість, здатність бачити і відчувати красу природи; збагачувати лексичний запас; виховувати культуру мовленнєвого спілкування; пробуджувати любов і повагу до традицій свого народу, до природи;
- **формування ключових компетентностей:**
 - уміння вчитися:** сприймати мету, яку ставить учитель, відповідно до неї планувати і виконувати необхідні дії, зосереджуватися на виконанні завдань, контролювати й оцінювати свої результати;
 - комунікативної:** володіти позитивними навичками спілкування, умінням налагоджувати взаємодію під час роботи в парі, групі;
 - комунікативної:** уміти висловлювати свої думки; спілкуватися під час виконання завдань, зв'язно передавати почуте, побачене, прочитане;
 - інформаційної:** уміти здобувати з підручника необхідну інформацію, знаходити у тексті конкретні відомості;
 - здоров'язбережувальної:** розпізнавати правильне і неправильне сидіння за партою, дотримувати правильного;
 - загальнокультурної:** дотримувати правил поведінки на уроці;
 - соціальної/громадянської:** співпрацювати в парі, групі, планувати взаємодію з учасником спільної діяльності.

Обладнання: ілюстрації зимових краєвидів або відеозапис «Зима» (<https://youtu.be/k3kvVNP3edg>), цеглинка конструктора, завдання для роботи в парах (ключові речення з тексту).

Тип уроку: урок узагальнення і систематизації знань.

Форма проведення: урок-фантазія.

Освітні галузі: мовно-літературна, соціальна і здоров'язбережувальна, природнича, мистецька.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організація класу

Холодно зараз в лісах і лугах,
Холодно зайчикам, лискам, птахам.
Затишно й тепло в класі у нас.
Доброго дня вам, вітаю я вас!
Будемо гарно працювати,
Нові знання здобувати.

2. Психологічна настанова на успішну діяльність

— У народі говорять: «Слова щирого вітання дорожчі частування». Усміхніться — і до вас прийде радісний настрій. Хочу, щоб ви були впевнені в собі й задоволені собою. А людина тільки тоді може бути задоволена, коли досягає певних успіхів. Бажаю вам успіхів на нашому уроці.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Дотекстова діяльність

1) Артикуляційні вправи.

Вправи на постановку дихання та розвиток артикуляції

- «Понюхати квітку»
- «Здути пушинку з долоні»
- «Слоник»: витягніть губи щільно трубочкою вперед, як на вимову звука [у], і тут же розтягніть їх у сторони, як на усмішку, не оголяючи зубів.
- «Дмухання на пригорщці»: уявіть, що ви дмухаєте на гарячий чай, подуйте на руку, вимовляючи пошепки «ф-ф-ф-ф».

Робота над чистомовкою

— Придумайте закінчення чистомовки. Пам'ятайте про необхідність римування рядків.

Ма-ма-ма, ма-ма-ма —
... (вже до нас прийшла зима).
Іг-іг-іг, іг-іг-іг —
... (видав білий-білий сніг).

Ло-ло-ло, ло-ло-ло —
... (кучугури нажело).
Оз-оз-оз, оз-оз-оз —
... (не лякає нас мороз).

2) Вправа «Перестав усе, як треба».

— Прочитайте вірш. Відновіть слова, як потрібно.

Засобакали гавки,
Закицькали нявки,
Зажабали кваки,
Закачкали кряки,

Закизкали меки,
Забаранили беки
За зірки сховалось небо,
Перестав усе як треба.

3) Вправа «Снігова куля».

На дошці подано слово *сніг*. Учні повинні доповнювати його щоразу по одному новому слову, утворюючи нові речення. Службові слова не враховують.

Наприклад:

Сніг.

Сніг падає.

Лапатий сніг падає.

Пухнастий лапатий сніг падає.

Пухнастий лапатий сніг падає на землю.

Пухнастий лапатий сніг кружляє і падає на землю.

Пухнастий лапатий сніг кружляє і падає на чорну землю.

Пухнастий лапатий сніг кружляє і падає на чорну змерзлу землю...

2. Повідомлення теми та завдань уроку

— Сьогодні наш урок буде присвячений одній чарівниці, майстрині. Хто здогадається, що ж це за майстриня?

- Хто це шапку нав'язав
Із шовкових білих трав?
Так і хочеться зайти,
Щось для себе там знайти.

Це на зайця трохи схоже,
Це на срібну огорожу,
Та це ж казка чарівна
А майстриня хто? (Зима).

Ю. Хандожинська

— Сьогодні ми побуваємо у царстві цієї майстрині-чарівниці, пригадаємо твори, які читали про неї на уроках, самі побуваємо у ролі авторів. Тож приготуйтеся, ми вирушаємо у царство чарівниць-зимми.

3. Перегляд фрагмента відеозапису «Зима»

— Ось ми й опинилися на засніженій галявині.

4. Зупинка «Краса зимової природи»

— Нумо пригадаємо, в яких творах ішлося про красу зимової природи.

1) Вправа «Впізнай твір». Робота з цеглинками конструктора.

- «Зимовий ранок сонячний і прозорий. На снігу іскринки переливаються... Із димарів дим клубочить голубий». («Зимова казка», Василь Чухліб.)

«Казкові шати», Вадим Скомаровський

«Зимова казка», Василь Чухліб

- «Сплять над озером ялинки, як сестрички в сповитку. Біла віхола хустинки їм зіткала нашвидку». («Казкові шати», Вадим Скомаровський.)

«Казкові шати», Вадим Скомаровський

«Зимова казка», Василь Чухліб

- «І берізка — мов лілея в платті з ніжних пелюсток. Замість бантика у неї — з клена зірваний листок». («Казкові шати», Вадим Скомаровський.)

«Казкові шати», Вадим Скомаровський

«Зимова казка», Василь Чухліб

- «Задивилися удвох на яблуньку. А вона вся в інеї, наче у цвіту». («Зимова казка», Василь Чухліб.)

«Казкові шати», Вадим Скомаровський

«Зимова казка», Василь Чухліб

2) *Бесіда за змістом прочитаних творів.*

— Пригадайте, хто був дійовими особами оповідання «Зимова казка»? Що відчували Тарасик і Тетянка?

— Поясніть, як ви розумієте вирази: *сиве плетиво гілок, сплять над озером ялинки, берізка в платті з білих пелюсток.*

— У якому творі йшлося про тварин взимку? Які тварини були згадані?

— Що у творі «Ялинова шишка» казкове, а що — може бути насправді?

3) *Робота в парах. Вправа «Віднови послідовність».*

— Розташуйте ключові речення з оповідання «Ялинова шишка» у правильній послідовності. Підготуйтеся до переказування твору.

- Прилетів до ялинки шишкар. А ялинка свої шишки порозвішувала на вітах. (1.)
- Нагледіла вона шишку — та до неї. (8.)
- Знав про це шишкар. От і вчепився він лапками за шишку і ну гачкуватим дзьобом виймати насіння. (3.)
- Жодного не лишила, все позбирала. (11.)
- А під лускою в шишки заховалися зернята. (2.)
- З дерева стрибнула білочка. (5.)
- Бачить синичка: на снігу розсипалося трохи ялинових зернят. (10.)
- «Не все ж тобі», — зашелестіла ялинка й обронила одну шишку додолю. (4.)
- Хтось поблизу ніби зашелестів. З нірки на сніг вибігла лісова миша. (7.)
- Вхопила вона шишку, сіла поблизу на пеньок і почала її гризти. (6.)
- Лісом пурхала синичка. (9.)
- Заспівала в подяку ялинці. (12.)

4) *Переказування оповідання за ключовими реченнями.*

Фізкультхвилинка

Щось втомились мої діти,
Треба трохи відпочити.
Пада, пада, пада сніг
І лягає біля ніг.
Вітерець легкий літає,
І сніжинки піднімає.

Ось вони усі гуртом
Закружляли за вікном.
Ми також часу не гаєм,
Як сніжинки, покружляєм.
Посміхнулись, підвелись
І за справи знов взялись.

5. *Зупинка Святкова*

1) *Робота над загадками.*

— Зима веде за собою цілу низку свят. Відгадайте, про які свята йдеться.

- Цей добрий чарівник
У грудні, раз на рік,
До хати завітає,
Всіх діток привітає,
Дарунки залишає. (Миколай.)
- Кульки сяють на ялинці,
Всім дарунки є в торбинці.
Північ — і почне свій лік
Довгожданий... (Новий рік).
- Мине Андрія, Миколай
Малечу обдарує,
Настане січень-снігограй —
І люд заколядує!

Чужі зрідняться, як братове,
Бо втішить всіх... (Різдво Христове).

- Які звичаї й обряди святкування цих свят ви знаєте?
- Як їх святкують у вашій родині?
- Які невидимі дари може принести Святий Миколай? У якому творі про це йшлося?
- Які зимові свята ми не назвали?
- Яке свято — ваше улюблене? Чому?

2) *Конкурс на краще виконання колядок, щедрівок.*

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

1. Робота в групах. Складання сенкану до слова *зима*

Презентація роботи груп.

Можливі варіанти:

Зима.

Білосніжна, яскрава.

Настала, вкрила, зачарувала.

Захопила землю в сніговий полон.

Сніг.

Зима.

Радісна, довгоочікувана.

Морозить, веселить, розважає.

Зима привела багато свят.

Новий рік.

Зима.

Білосніжна, холодна.

Радує, засипає, дарує.

Чарівна і найхолодніша пора року

Мороз.

Зима.

Сніжна, холодна.

Прийшла, заморозила, вкрила.

Настала чудова морозна зима.

Пора року.

2. Рефлексія

Інтерактивний прийом «Незакінчене речення»

— Ми зазирнули у царство зими, пригадали опрацьовані твори. Висловте свої думки щодо прочитаних творів і завершіть подані речення.

- Мені найбільше сподобалися твори... Саме тим, що...
- Буду вживати у своєму мовленні...
- Твір, який змінив моє ставлення до...

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

УКРАЇНСЬКА МОВА

1. Айвазовський І. К. Вікіпедія [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org>
2. Барвистий віночок [Електронний ресурс].— Режим доступу : http://barvustuyvinochok.blogspot.com/2016/05/blog-post_14.html
3. Войтович В. М. Українська міфологія.— К. : Либідь, 2002.— 664 с. : іл.; Українська міфологія.— Вид. 3-є.— Рівне : Видавець В. Войтович, 2012.— 681 с. : іл.
4. Загадки з відгадками на Г, Г [Електронний ресурс].— Режим доступу : <http://megaznaika.com.ua/zagadku/zahadku-z-vidhadkamy-na-h-g/>
5. Загадка про капітана корабля [Електронний ресурс].— Режим доступу : <http://www.poetryclub.com.ua/getroem.php?id=757640>
6. Загадки про курку, півня, курчат [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://dovidka.biz.ua/zagadki-pro-kurku-pivnya-tsiplyat/>
7. Загадка про сонце [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://dovidka.biz.ua/zagadki-pro-sontse/>
8. Загадки про транспорт [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://dovidka.biz.ua/zagadki-pro-transport-ukrayinskoju-movu/>
9. Загадка про фотоапарат [Електронний ресурс].— Режим доступу : http://www.pochatkivec.ru/2013/07/blog-post_9216.html
10. Загадка про юнгу [Електронний ресурс].— Режим доступу : <http://doshkolenok.kiev.ua/veselaya-azbuka/349-abetka-u-zagadkah.html>
11. Замрія Н. Королева осінь [Електронний ресурс].— Режим доступу : <http://mini-rivne.com/virshi-pro-osin/>
12. Інтерактивні прийоми «Психологічна настанова на урок» [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://vseosvita.ua/library/interaktivni-prijomi-psihologicna-nastanova-na-urok-56339.html>
13. ЙО та ЇО на танцювальному шоу [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://jmil.com.ua/2016-5/litstudio>
14. Костецький А. Канікули [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://pustunchik.ua/ua/online-school/literature/virshi-pro-lito>
15. Красоткіна Н. Звуки [Електронний ресурс].— Режим доступу : <http://krasotkina.com>
16. Летять додому журавлі [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://nbu4kids.wordpress.com>
17. Мала сторінка. Дитячі вірші [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://mala.storinka.org/дитячі-вірші-про-котів-від-українських-авторів.html>
18. Організаційний момент на уроці : практика, інновації [Електронний ресурс].— Режим доступу : <http://maryanivkaschool.klasna.com/en/article/organizatsiini-moment-na-urotsi-praktika-innovats.html/>
19. Подовжені м'які приголосні, позначення їх на письмі двома однаковими буквами [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://subject.com.ua/lesson/mova/2klas/109.html>
20. Приклади рефлексії на уроці. Проведення уроку в початковій школі [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://uk.hoboetc.com/obrazovanie/25136-primery-refleksii-na-uroke-provedenie-uroka-v-nachalnoy-shkole.html>
21. Прислів'я про навчання [Електронний ресурс].— Режим доступу : http://kazkar.info/ua/prisliv_ua_pro_navchannya/
22. Прислів'я та приказки про друзів [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://dovidka.biz.ua/prisliv-ua-pro-druzhbu/>
23. Психоемоційний тип тренінгу. Вправи на знайомство [Електронний ресурс].— Режим доступу : <http://osnova.com.ua/news/>
24. Розробка уроку «Слова, що мають кілька значень. Багатозначні слова» з української мови [Електронний ресурс].— Режим доступу : https://osvita.ua/school/lessons_summary/initial/58058/

25. *Цікаве* про замки : історія створення [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://agatastal.com.ua/tsikave-pro-zamky-istoriya-stvorennya/>
26. *Цікаві факти* про замки [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://cikavo.net/cikavi-fakti-pro-zamki/>
27. *Циферов Г.* Про курчатко та сонце [Електронний ресурс].— Режим доступу : https://казка.укр/pro_kurcha_ta_sontse.html
28. *Хто* придумав та винайшов голку? [Електронний ресурс].— Режим доступу : http://www.sokal.lviv.ua/khram_sertsia/khram_sertsia_page_194.html
29. *Шість* пеглинок [Електронний ресурс].— Режим доступу : <http://www.soippo.edu.ua>
30. *Шост Н. Б.* Українська мова. 2 клас. Зошит № 1. Звуки і букви. Алфавіт. [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://knygu.com.ua/>

ЧИТАННЯ

1. *Бесіда* за картиною Дмитра Добровольського «Червона калина».— Джміль.— № 5.— 2015.— <https://jmil.com.ua/2015-5/vernissage>
2. *Білик С. В.* Нестандартні уроки позакласного читання. 2-й клас.— Х. : Вид. група «Основа», 2015.— 141 с.
3. *Гурин О. В.* НУШ. Рефлексійна вправа «Різнобарвна веселка» [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://vseosvita.ua/library/nus-refleksijna-vprava-gra-potag-100130.html>
4. *Клиса Г. В.* Авторські віршовані фізхвилинки для очей [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://vseosvita.ua/library/avtorski-virsovani-fizhvilinki-dla-ocей-12397.html>
5. *Мордовцева Т. В.* Інтерактивні прийоми «Психологічна настанова на урок» [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://vseosvita.ua/library/interaktivni-prijomi-psihologicna-nastanova-na-urok-56339.html>
6. *Николаєнко А.* Конспект уроку на тему «Вчимося любити свою Батьківщину» [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-na-temu-vcimosja-lubiti-svou-batkivsinu-26203.html>
7. *Плешакова Я.* Виховна година на тему «День Святого Миколая» [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://super.urok-ua.com>
8. *Практична медіаосвіта: авторські уроки.* Збірка / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна.— Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2013.— 447 с.
9. *Реалізація компетентнісного підходу в освітній практиці вчителя початкової школи (методичні рекомендації)* / авт.-упор.: С. А. Мельник, О. М. Гезей, Д. В. Ротфорт; за заг. ред. Л. Д. Покроєвої.— Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2018.— 204 с.
10. *Сердюк Н. М.* Плав-конспект уроку з медіаосвіти та медіаграмотності для учнів 2 класу [Електронний ресурс].— Режим доступу : <https://vseosvita.ua/library/plan-konspekt-uroku-z-mediaosvita-mediaogramotnosti-dla-ucniv-2-klasu-24307.html>
11. *Сучасний урок у Новій початковій школі: навчально-методичний посібник* / О. М. Гезей, С. А. Мельник, Л. Д. Покроєва; за заг. ред. Л. Д. Покроєвої.— Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2018.— 112 с.
12. <https://pushkarnatalia.jimdo.com/здоровенькі-були/гімнастика-для-очей/>
13. <https://www.pisni.org.ua>
14. <http://www.supercoloring.com/ua/sections/rozmalovky>
15. <http://rebus1.com/ua>
16. <http://krasotkina.com>
17. <https://nbukids.wordpress.com>
18. <https://childdevelop.com.ua/>
19. <https://dovidka.biz.ua/>
20. <https://jmil.com.ua>
21. <https://mon.gov.ua>
22. <https://naurok.com.ua>
23. <https://nus.org.ua>
24. <https://osvita.ua>
25. <https://super.urok-ua.com>
26. <https://uk.wikipedia.org> *орієнка*
27. <https://vseosvita.ua>

Безкоштовні Інтернет-марафони від Видавничої групи «Основа»!

i Інтернет-марафон — це цікава інформація, нові ідеї та практика застосування, атмосфера творчості й натхнення, спілкування з експертами та колегами

Простір для професійного зростання освітян!

Взяти участь в Інтернет-марафонах варто не лише заради нової інформації, але й заради тієї творчої енергетики, яку спікери передають слухачам!

- 4 рази на рік: у березні, червні, серпні та жовні;
- спікери: вчителі змін, тренери НУШ, працівники освіти, іноземні фахівці;
- безкоштовні вебінари на актуальні теми;
- 100% корисної та якісної інформації!

Долучайтеся до нашої події онлайн або переглядайте записи всіх вебінарів на YouTube-каналі Інтернет-марафону: www.youtube.com/c/MARAFONOSNOVA

Приєднуйтеся до нас у Facebook!

На сторінці Інтернет-марафону www.fb.com/InternetMarafon:

- дізнавайтеся про анонси;
- беріть участь розіграшах подарунків;
- переглядайте безкоштовно записи вебінарів;
- замовляйте сертифікати: паперові чи електронні.

Приєднуйтеся і запрошуйте колег!

Станьте спікером Інтернет-марафону!

Бажаєте поділитися власним досвідом та напрацюваннями із колегами? Станьте спікером наших Інтернет-марафонів! Надси-лайте свої листи на електронну пошту marafon.osnova@gmail.com

Зростаєте разом із ВГ «Основа»! Зустрінемося на Інтернет-марафонах!

Пишіть нам:

☐ на електронну пошту marafon.osnova@gmail.com

**ІНТЕРНЕТ-
МАРАФОН**

Код: ПШМ240

КРАЇНСЬКА МОВА ТА ЧИТАННЯ

ЧАСТИНА 1

2 КЛАС

Посібник містить орієнтовне календарно-тематичне планування і розробки уроків української мови та читання у 2-му класі Нової української школи, складені відповідно до вимог нового Державного стандарту початкової освіти (2018) за Типовою освітньою програмою авторського колективу під керівництвом О. Я. Савченко.

Розподіл годин і тематика уроків відповідають змісту підручників К. І. Пономарьової (Українська мова та читання : Підручник для 2-го класу ЗЗСО : у 2-х частинах : Частина 1. — К. : УОВЦ «Оріон», 2019) та О. Я. Савченко (Українська мова та читання : Підручник для 2-го класу ЗЗСО : у 2-х частинах : Частина 2. — К. : УОВЦ «Оріон», 2019).

Конспекти уроків, різноманітних за формою проведення, побудовано з урахуванням основних положень Концепції «Нова українська школа», на засадах компетентнісного, діяльнісного підходів, з використанням елементів інтеграції, інноваційних та здоров'язбережувальних технологій, інтерактивних методів та прийомів навчання, сучасного обладнання як складової нового освітнього середовища.

Для вчителів початкової школи.

Також читайте:

Дроби - Код: НУД017

Антоніми - Код: НУД038

Комплект плакатів "Я - мандрівник. Транспорт" - Код: ЗПП047

Комплект плакатів "Іменник" - Код: ЗПП055

Ця обкладинка виготовлена із вторинної сировини. Безпечна для здоров'я та повністю піддається перероблянню

Шукайте нас у Facebook:
www.fb.com/OsnovaVG
www.fb.com/InternetMarafon
www.fb.com/4mamasbook

Інтернет-магазин:
book.osnova.com.ua

Книги замовляйте за адресою:
ВГ «Основа», вул. Плеханівська, 66, м. Харків, 61001,
тел. 0-800-505-212, e-mail: office1@osnova.com.ua,
сайт: <http://book.osnova.com.ua>